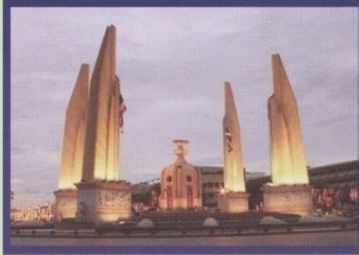

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจुरะเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๘

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘

อ.พ. ๗๗/๒๕๕๘

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการสูงสุดร่วมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกระเปียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือ จากต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

(๓) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาลแม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการค้น อาัยด หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับ บุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อาัยด หรือยึด จะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และเพิ่มมาตรา ๒๓/๑)

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมการริบหรือยึดทรัพย์สินให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สินและการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และเพิ่มมาตรา ๓๕/๑)

(๙) กำหนดกรณีที่ทำให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตและผลของการรับรองดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๓๕/๒)

(๑๐) กำหนดให้การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

เหตุผล

โดยที่อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเป็นผู้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามกฎหมายดังกล่าวสมควรกำหนดเพิ่มให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน และบทบัญญัติบางประการในกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญายังไม่สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้ประสานงานกลางไม่สามารถส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศไปให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอได้ และผู้ประสานงานกลางไม่มีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดีในศาล หากประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอ อันทำให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างจำกัด กระบวนการค้นหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานและเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันการยกย้ายถ่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ นอกจากนี้ การบัญญัติให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตถือเป็นกลไกในการร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทย แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ อีกทั้งการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังยังไม่ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงาน

การริบหรือยึดทรัพย์สินยังไม่ครอบคลุมถึงการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๔ มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้รักษาการและผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและข้อบังคับ (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)
- กำหนดหลักเกณฑ์ในการที่ผู้ประสานงานกลางอาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินไปให้ต่างประเทศ แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือ (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้อง (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)
- แก้ไขเพิ่มเติมข้อส่วนที่ ๕ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมข้อส่วนที่ ๕ และมาตรา ๒๓)
- กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาล ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินใด กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอดังกล่าวของศาล และกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดในการยื่นคำขอเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้น (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๒๓/๑)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึด และการค้น อายัด หรือยึดตามความใน ส่วน ๕ โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔)
- แก้ไขเพิ่มเติมข้อส่วนที่ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การส่งตัวและรับตัวบุคคล ในกรณีที่รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาถูกคุมขังของบุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในต่างประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจคุมขังบุคคลซึ่งถูกคุมขังที่ถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมข้อส่วนที่ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘)

- กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการแก่ผู้ประสานงานกลางในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทย (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

- แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สิน หรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศเกี่ยวกับอำนาจศาลในการพิจารณาคำร้องดังกล่าว สิทธิของเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึด หรือบุคคลซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สิน ในการยื่นคำขอเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้น แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ รวมถึงการกำหนดให้อำนาจศาลในการหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และอำนาจในการริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้อำนาจศาลในการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศตามส่วนนี้ได้ แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ศาลจะมีคำสั่งเช่นว่านั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร และให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การริบทรัพย์สินและเงินตกเป็นของแผ่นดิน รวมทั้งให้อำนาจศาลในการพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้น เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ และกำหนดเกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นแล้ว รวมทั้งกำหนดเกี่ยวกับดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๕)

- กำหนดเกี่ยวกับการให้คำรับรองของรัฐบาลในกรณีที่ประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทย แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๓๕/๒)

- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการได้มาซึ่งบรรดาพยานหลักฐานและเอกสารตามพระราชบัญญัตินี้ และเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การส่งประเด็นไปสืบพยานหลักฐานในศาลต่างประเทศ (ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อดี

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติบางประการในกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญายังไม่สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในหลายส่วน เช่น

๑. กรณีกำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอนั้นด้วย ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น

๒. กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางอาจจะส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดี แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านการกระทำความผิดสากล โดยเฉพาะการกระทำความผิดฐานทุจริต อาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

ข้อสังเกต

ตามร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ตามร่างมาตรา ๓ ที่บัญญัติว่า

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน” นั้น อาจจะมีความคลาดเคลื่อนในการใช้ถ้อยคำตามรูปแบบการยกร่างกฎหมาย เพราะจะไม่ทราบว่าที่ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ นั้น เป็นบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาฉบับใด จึงมีความเห็นว่า ควรใช้ถ้อยคำดังต่อไปนี้ “มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน” ดังนั้น ทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติสมควรแก้ไขเพิ่มเติมความดังกล่าวให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามรูปแบบการยกร่างกฎหมาย ในชั้นการพิจารณาในวาระที่สองชั้นแปรญัตติของคณะกรรมการต่อไป

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการรงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้น สารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตุลาคม ๒๕๕๘

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายันท ผาสุข	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางสาวสุภาวศัจจิต ไตรเทพพิสัย	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวปรางทิพย์ หวังสมนึก	นิติกรชำนาญการ
นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาล น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๖๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๑

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕
กับร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๑๓

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย -๑-
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. -๖-
- บทความร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. -๑๓-
- บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. -๒๐-

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (๑)
- ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๑๓)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๒๓)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติ

ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

**ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)**

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการสูงสุดร่วมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกระเปียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือ จากต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

(๓) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาลแม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการค้น आयัด หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นสุดในการรับทรัพย์สินหรือในการบังคับ บุคคลใดให้ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินในกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๒๕๕๘-๐๙-๓๐

ให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น แม้ว่ากรกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึด จะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และเพิ่มมาตรา ๒๓/๑)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๒๘/๑)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมการริบหรือยึดทรัพย์สินให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และเพิ่มมาตรา ๓๕/๑)

(๙) กำหนดกรณีที่ทำให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิต และผลของการรับรองดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๓๕/๒)

(๑๐) กำหนดให้การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเป็นผู้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามกฎหมายดังกล่าวสมควรกำหนดเพิ่มให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน และบทบัญญัติบางประการในกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญายังไม่สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้ประสานงานกลางไม่สามารถส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศไปให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอได้ และผู้ประสานงานกลางไม่มีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดีในศาล หากประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอ อันทำให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างจำกัด กระบวนการค้นหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันการยกย้ายถ่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ นอกจากนี้ การบัญญัติให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตถือเป็นกลไกในการร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทย แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ อีกทั้งการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง

ยังไม่ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงาน การริบหรือยึดทรัพย์สินยังไม่ครอบคลุมถึงการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้การให้ความร่วมมือ ระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๕.๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้รักษาการและผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและข้อบังคับ (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและอัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง และอัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบหรือ ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้ บังคับได้”

๕.๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือ จากต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒)

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เพื่อดำเนินการต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๕ ๓ ๖ ๑ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒

(๑) คำร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือจัดทำให้ซึ่งเอกสารหรือทรัพย์สินอันเป็นพยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้น คำร้องขอให้สืบหาบุคคล และคำร้องขอให้อายัดหรือยึดเอกสารหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(๒) คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุซึ่งเป็นการดำเนินการในศาล คำร้องขอให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ชั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน และคำร้องขอให้อายัด ยึดหรือริบทรัพย์สิน หรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ ให้ส่งพนักงานอัยการ

(๓) คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อสืบพยานบุคคล ให้ส่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์

(๔) คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งพนักงานอัยการ

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องขอนั้นก็ได้”

๕.๓ กำหนดหลักเกณฑ์ในการที่ผู้ประสานงานกลางอาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินไปให้ต่างประเทศ แม้ประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอความช่วยเหลือ (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไปของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๑๔/๑ ในกรณีจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีได้แม้ประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในประเทศไทย”

๕.๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้อง (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป”

๕.๕ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อาัยต์ หรือยึดทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ และมาตรา ๒๓)

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๕ การค้นและยึด และมาตรา ๒๓ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๕
การค้น อาัยต์ หรือยึด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ค้น อาัยต์ ยึด และส่งมอบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ถ้ามีเหตุที่จะออกคำสั่ง หรือหมายให้ค้น อาัยต์ หรือยึดทรัพย์สินได้ตามกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อาัยต์ หรือยึดทรัพย์สินนั้นได้”

๕.๖ กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาล ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อาัยต์หรือยึดทรัพย์สินใด กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอตกลงกล่าวของศาล และกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอาัยต์หรือยึดในการยื่นคำขอเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้น (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๒๓/๑)

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๒๓/๑ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อาัยต์หรือยึดทรัพย์สินใดเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินและเป็นกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อาัยต์หรือยึดทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอาัยต์หรือยึดทรัพย์สินนั้น

ให้ศาลพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเอง ว่าคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้นให้พ้นจากการริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอาัยต์หรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้

ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดตามวรรคสองอาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น หากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่งและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่”

๕.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึด และการค้น อายัด หรือยึดตามความใน ส่วน ๕ โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔)

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึด และการค้น อายัด หรือยึดตามความในส่วนนี้ด้วยโดยอนุโลม และให้ดำเนินการได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรก็ตาม”

๕.๘ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การส่งตัวและรับตัวบุคคลในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาถูกคุมขังของบุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในต่างประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจคุมขังบุคคลซึ่งถูกคุมขังที่ถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘)

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน และมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือแห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๖

การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดี

ชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมควรใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย การส่งตัวและรับตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดี ชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในต่างประเทศและอยู่ภายใต้ความควบคุมของประเทศผู้ร้องขอ ให้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกคุมขังในประเทศไทย

มาตรา ๒๘ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจคุมขังบุคคลซึ่งถูกคุมขังที่ถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลตลอดเวลาที่บุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทย เมื่อบุคคลนั้นช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานหรือในชั้นศาลเสร็จแล้ว ให้แจ้งผู้ประสานงานกลางทราบ”

๕.๙ กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการแก่ผู้ประสานงานกลางในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทย (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ ในส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๒๙/๑ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หากผู้ประสานงานกลางเห็นว่าเป็นกรณีที่อาจให้ความช่วยเหลือได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่าน

ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งเดินทางผ่านประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากบุคคลนั้นมิได้เดินทางต่อไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สาม ให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นเดินทางกลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นออกเดินทางมาในครั้งแรก

ให้ประเทศผู้ร้องขอรับผิดชอบการควบคุมตัวบุคคลตามวรรคหนึ่งในระหว่างเดินทางผ่านประเทศไทย ทั้งนี้ เว้นแต่ประเทศผู้ร้องขอและผู้ประสานงานกลางตกลงกันเป็นอย่างอื่น”

๕.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ยื่นคำขอต่อศาลในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สิน หรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุด ของศาลต่างประเทศ เกี่ยวกับอำนาจศาลในการพิจารณาคำร้องดังกล่าว สิทธิของเจ้าของ ที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึด หรือบุคคลซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สิน ในการยื่นคำขอเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้น แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ยื่นคำขอต่อศาลในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบทรัพย์สิน หรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด ของศาลต่างประเทศ รวมถึงการกำหนดให้อำนาจศาลในการหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง และอำนาจในการริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงิน แทนการริบทรัพย์สิน แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้อำนาจศาลในการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลต่างประเทศตามส่วนนี้ได้ แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ศาลจะมีคำสั่ง เช่นว่านั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร และให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือบังคับชำระเงิน แทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญา ว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การริบทรัพย์สิน และเงินตกเป็นของแผ่นดิน รวมทั้งให้อำนาจศาลในการพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้ หรือทำลายทรัพย์สินนั้น เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบ หรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ และกำหนด เกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ เมื่อได้หักค่าใช้จ่าย ในประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นแล้ว รวมทั้งกำหนด เกี่ยวกับดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๕)

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๙ การริบหรือยึดทรัพย์สิน และมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๙

การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน
ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจแล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อน

ให้ศาลพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อนได้

ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดหรือบุคคลซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สินตามวรรคสอง อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นหากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่งและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นใหม่

มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากจำเป็น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้

เมื่อได้รับคำขอ ให้ศาลหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว หากศาลเห็นว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้นศาลต่างประเทศได้ให้โอกาสแก่จำเลย ผู้ต้องหา และผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินในการพิสูจน์สิทธิของตน ให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

มาตรา ๓๔ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงิน แทนการริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศตามส่วนนี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร และให้ศาลพิพากษาหรือริบทรัพย์สินหรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดก่อนที่ผู้นั้นจะถึงแก่ความตาย

มาตรา ๓๕ การสอบสวน การยื่นคำขอ การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่ง เกี่ยวกับการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษานั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕/๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามความในส่วนนี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่นก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระ แทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลาง ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ ประเทศผู้ร้องขอ

ทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินอันจะต้อง คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการเกี่ยวกับการ ริบหรือการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเพื่อคืนทรัพย์สิน หรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือ ให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่ กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

ดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินตามวรรคสองที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ ประเทศผู้ร้องขอ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน”

๕.๑๑ กำหนดเกี่ยวกับการให้คำรับรองของรัฐบาลในกรณีที่ประเทศไทยร้องขอ ความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือต้องระวางโทษ ถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทย แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศ ผู้รับคำร้องขอ (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๓๕/๒)

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๕/๒ ในส่วนที่ ๑๐ วิธีการ ขอความช่วยเหลือ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

“มาตรา ๓๕/๒ ในกรณีประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ และรัฐบาลจำเป็นต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตก็ให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองดังกล่าวได้ ในกรณีนี้หากศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตให้รัฐบาลดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้มีการบังคับตามคำพิพากษาโดยวิธีจำคุกตลอดชีวิตแทนการประหารชีวิต ทั้งนี้ ห้ามมิให้บุคคลนั้นได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เว้นแต่เป็นการพระราชทานอภัยโทษ”

๕.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการได้มาซึ่งบรรดาพยานหลักฐานและเอกสารตามพระราชบัญญัตินี้ และเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การส่งประเด็นไปสืบพยานหลักฐานในศาลต่างประเทศ (ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

กับร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ตารางเปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๓๕
กับร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอากาศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอากาศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอากาศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอากาศ</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอากาศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p>	

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>มาตรา ๑๒ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังนี้</p> <p>(๑) คำร้องขอให้สอบปากคำพยาน จัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือสิ่งของอันเป็นพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้น คำร้องขอให้ยึดเอกสารหรือสิ่งของ และคำร้องขอให้สืบพยานบุคคล ให้ส่งอธิบดีกรมตำรวจดำเนินการ</p>	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและอธิการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงและอธิการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตม กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๒ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>(๑) คำร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือจัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือทรัพย์สินอันเป็นพยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้น คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล และคำร้องขอให้ยึดเอกสารหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ</p>	<p>แก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการสูงสุดร่วมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน</p> <p>ปรับปรุงเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปด้วยความคล่องตัวและกว้างขวางมากขึ้น</p>

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>(๒) คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งเป็นการค้าเป็นการในศาล และคำร้องขอให้ดำเนินการรับหรือยึดทรัพย์สิน ให้ส่งอัยการพิเศษ ฝ่ายคดีดำเนินการ</p> <p>(๓) คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลที่ถูกคุมขัง เพื่อสืบพยานบุคคลให้ส่งอัยการมารักษาตัวดำเนินการ</p> <p>(๔) คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งอัยการพิจารณาคำร้องและอัยการพิเศษฝ่ายคดีดำเนินการ</p>	<p>(๒) คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งเป็นการค้าเป็นการในศาล คำร้องขอให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ที่สุดในการรับทรัพย์สิน หรือโอนการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สิน และคำร้องขอให้อายัด ยึด หรือรับทรัพย์สิน หรือบังคับชำระเงินแทน การรับทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ ให้ส่งพนักงานอัยการ</p> <p>(๓) คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง เพื่อสืบพยานบุคคล ให้ส่งอัยการมารักษาตัว ให้ส่งพนักงานอัยการ</p> <p>(๔) คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งพนักงานอัยการ</p> <p>ในกรณีให้เห็นสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้อง ขอนั้นก็ได้”</p> <p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ “มาตรา ๑๔/๑ ในกรณีจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร ผู้ประสานงานกลางส่งข้อมูลเกี่ยวกับกรกระทำผิดหรือทรัพย์สินใด ไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีได้แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือ ตมพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือน ต่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในประเทศไทย”</p>	<p>เพื่อกำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูล เกี่ยวกับกรกระทำผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือ การพิจารณาคดี แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือ ตมพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้การให้ความร่วมมือกันทางกฎหมายขึ้น แต่การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการสืบสวน สอบสวนการฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในประเทศไทย</p>

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้สืบพยานหลักฐานในศาลไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งให้พนักงานอัยการดำเนินการตามคำร้องขอนั้น</p> <p>ให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่บุคคลซึ่งเป็นพยานหรือบุคคลซึ่งครอบครองหรือดูแลรักษาพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่มีมูลค่าหรือมีที่อยู่ในเขตศาลให้สืบพยานหลักฐานดังกล่าว และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการสืบพยานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>เมื่อศาลดำเนินการสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอรับบันทึกค่าเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในส่วนนี้ไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“เมื่อสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้ศาลส่งบันทึกค่าเบิกความของพยาน รวมทั้ง พยานหลักฐานอื่นในส่วนนี้ไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป”</p>	<p>เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ</p>
<p>ส่วนที่ ๕ การค้นและยึด</p>	<p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกข้อส่วนที่ ๕ การค้นและยึด และมาตรา ๒๓ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“ส่วนที่ ๕ การค้น อยัด หรือยึด</p>	<p>เพื่อให้ขยายการให้ความช่วยเหลือให้ครอบคลุมถึงการอายัดทรัพย์สินเพื่อการรวบรวมพยานหลักฐานด้วย</p>
<p>มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ค้น ยึด และส่งมอบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ถ้ามีเหตุที่จะออกคำสั่ง</p>	<p>มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ค้น ยึด และส่งมอบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ถ้ามีเหตุที่จะออกคำสั่ง</p>	<p>เพื่อให้ขยายการให้ความช่วยเหลือให้ครอบคลุมถึงการอายัดทรัพย์สินเพื่อการรวบรวมพยานหลักฐานด้วย</p>

<p>พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกหมายค้น ค้น หรือยึด สิ่งของนั้นได้”</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.</p>	<p>หรือหมายให้ค้นอายัด หรือยึดทรัพย์สินใดก็ตามกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมาย ให้ค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้นได้”</p> <p>มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>“มาตรา ๒๓/๑ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือ จากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินใดเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุด ในการรับทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงิน แทนการรับทรัพย์สินและเป็นกรณีศาลต่างประเทศซึ่งไม่มี คำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจเพื่อมี คำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น</p> <p>ให้ศาลพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นการด่วน ถ้าเป็น ที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐาน ที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าคดี มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อน เร้นทรัพย์สินนั้น ให้พ้นจากการรับทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระ เงินแทนการรับทรัพย์สิน หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้น ไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การรับทรัพย์สิน หรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินนั้นไม่เป็นที่ ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้</p> <p>ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัด หรือยึดตามวรรคสอง อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิก คำสั่งนั้น หากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
--	---	--	---	-------------------------

<p>พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๔ กว่าการค้นและยึดสิ่งของตาม มาตรา ๒๓ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>ในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง และมิได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลส่งยกคำคำสั่ง นั้นเสีย</p> <p>การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกคำส่งอายัดหรือยึด ที่ได้ออกตามคำขอ ย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอ คำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่”</p> <p>มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่ง พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๔ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึด และการค้น อายัด หรือยึดตามความในส่วนนี้ ด้วยโดยอนุโลม และให้ดำเนินการได้แม้ว่าการกระทำคามผิด อันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นใน ราชอาณาจักรก็ตาม”</p> <p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๖ การโอนบุคคล ที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน และมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“ส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดี ชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล</p>	<p>เพื่อให้การค้น อายัด หรือยึดตามที่ได้รับ การร้องขอความช่วยเหลือสามารถกระทำได้ แม้การกระทำคามผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร</p>
<p>มาตรา ๒๕ กว่าการค้นและยึดสิ่งของตาม มาตรา ๒๓ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๖ การโอนบุคคล ที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน และมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“ส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดี ชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล</p>	

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเบิกความเป็นพยานในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเบิกความเป็นพยานในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย</p> <p>การส่งตัวและรับตัวบุคคลตามความในวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย</p> <p>การส่งตัวและรับตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>เพื่อปรับปรุงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล</p>
<p>มาตรา ๒๗ ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเบิกความเป็นพยานในต่างประเทศและอยู่ภายใต้ความควบคุมของประเทศผู้ร้องขอ ให้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกคุมขังในประเทศไทย</p> <p>มาตรา ๒๘ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจคุมขังบุคคลที่ถูกคุมขังซึ่งถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศ เพื่อเบิกความเป็นพยานตลอดเวลาที่บุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทย เมื่อบุคคลนั้นช่วยเหลือในการดำเนินคดีเสร็จแล้วให้แจ้งให้ผู้ประสานงานกลางทราบ</p>	<p>มาตรา ๒๗ ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในต่างประเทศและอยู่ภายใต้ความควบคุมของประเทศผู้ร้องขอ ให้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกคุมขังในประเทศไทย</p> <p>มาตรา ๒๘ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจคุมขังบุคคลซึ่งถูกคุมขังที่ถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลตลอดเวลาที่บุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทย เมื่อบุคคลนั้นช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานหรือในชั้นศาลเสร็จแล้วให้แจ้งผู้ประสานงานกลางทราบ</p>	

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	<p>มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ ในส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>“มาตรา ๒๙/๑ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศไทยหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศไทยหรือขอหากผู้ประสานงานกลางเห็นว่าเป็นกรณีให้อาจให้ความช่วยเหลือได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่าน</p> <p>ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งเดินทางผ่านประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากบุคคลนั้นมิได้เดินทางต่อไปยังประเทศไทยหรือประเทศที่สาม ให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งให้บุคคลนั้นเดินทางกลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นออกเดินทางมาในครั้งแรก</p> <p>ให้ประเทศผู้ร้องขอรับผิดชอบการควบคุมตัวบุคคลตามวรรคหนึ่งไม่ระหว่างเดินทางผ่านประเทศไทย ทั้งนี้ เว้นแต่ประเทศผู้ร้องขอและผู้ประสานงานกลางตกลงกันเป็นอย่างอื่น”</p>	<p>เพื่อเพิ่มมาตรการให้ความช่วยเหลือให้กับบุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศไทยหรือประเทศผู้ร้องขอ</p>
พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	<p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๙ การรับหรือยึดทรัพย์สิน และมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๔	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือเหลือจากต่างประเทศไทย ให้ดำเนินการรับหรือยัดทรัพย์สินที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือทรัพย์สินที่อยู่ในเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินนั้น</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากจำเป็นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้</p>	<p>“ส่วนที่ ๙ การอายัด ยึด หรือรับทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการรับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ</p> <p>มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้รับทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อน</p> <p>ให้ศาลพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อนได้</p>	<p>เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือครอบคลุมทั้งการอายัด ยึด หรือรับทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ ทั้งในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศที่ยังไม่ถึงที่สุด และกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศแล้ว</p>

<p>พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๓๓ ศาลจะพิพากษาให้รับทรัพย์สินตาม คำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศก็ได้เมื่อมี คำพิพากษาถึงที่สุดของศาลต่างประเทศให้รับทรัพย์สินนั้น และทรัพย์สินนั้นอาจถูกริบได้ตามกฎหมายไทย</p> <p>ในกรณีที่ศาลต่างประเทศมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สิน ก่อนมีคำพิพากษาหรือมีคำพิพากษาให้รับทรัพย์สินแล้ว แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด และทรัพย์สินนั้นอาจถูกยึดได้ ตามกฎหมายไทย ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้ยึด ทรัพย์สินนั้นไว้ก็ได้</p> <p>การรับหรือยึดทรัพย์สินตามมาตรานี้ ให้ศาล พิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำควมผิดอันเป็น เหตุให้มีการรับหรือยึดทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นใน ราชอาณาจักรก็ตาม</p>	<p>ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัด หรือยึดหรือบุคคลซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สินตามวรรคสอง อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น หากความ ปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุ ให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่งและมีได้กระทำการอันเป็น เหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย</p> <p>การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึด ที่ได้ออกตามคำขอ ย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอ คำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สิน ของบุคคลนั้นใหม่</p> <p>มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจาก ต่างประเทศให้รับทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทน การรับทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาล ต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้น ตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำพิพากษาหรือรับทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระ เงินแทนการรับทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาล ต่างประเทศนั้น</p> <p>ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากจำเป็น ให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวน คนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้</p> <p>เมื่อได้รับคำขอ ให้ศาลหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาฟังศาล และมีได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว หากศาลเห็นว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และในการดำเนินการรวบรวมพยานคดีนั้น ศาลต่างประเทศได้ให้ออกาสแก่จำเลย ผู้ต้องหา และผู้เป็นเจ้าของ</p>	

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๓๔ การสอบสวน การยื่นคำร้อง การพิจารณา พิพากษา และการมีคำสั่งเกี่ยวกับการรับ หรือยึดทรัพย์สินนั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการรับทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๓๕ ทรัพย์สินที่ศาลพิพากษาให้รับตาม ความในส่วนนี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษา ให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสีย ก็ได้</p>	<p>ที่แท้จริงของทรัพย์สินในการพิสูจน์สิทธิของตน ให้ศาลพิพากษา ทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการรับทรัพย์สิน ตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น</p> <p>มาตรา ๓๔ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับ ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลต่างประเทศตามส่วนนี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ แม้ว่าการกระทำความคิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบ ทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินนั้นจะมีได้ เกิดขึ้นในราชอาณาจักร และให้ศาลพิพากษาหรือรับทรัพย์สินหรือ บังคับชำระเงินแทนการรับทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิด ถึงแก่ความตายไปแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่าคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดก่อนที่ผู้นั้นจะถึงแก่ความตาย</p> <p>มาตรา ๓๕ การสอบสวน การยื่นคำขอ การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่งเกี่ยวกับการอายัด ยึด หรือ ทรัพย์สิน และ การบังคับชำระเงินแทนการรับทรัพย์สิน ตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษานั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญา ว่าด้วยการรับทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๓๕/๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและเงิน ที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการรับทรัพย์สินตามความในส่วนนี้ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้ หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญา กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น</p>	

<p>พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.</p> <p>เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่รับหรือเงินที่ศาล มีคำพิพากษาให้ชำระแทนการรับทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้อง ต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลาง เพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ</p> <p>ทรัพย์สินที่รับหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทน การรับทรัพย์สินอันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หัก ค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับกรรับหรือ การบังคับให้ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายอื่นจำเป็น เพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ ประเทศผู้ร้องขอ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็น อย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น</p> <p>ดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินตามวรรคสองที่เกิดขึ้น ในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน”</p> <p>มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๕/๒ ในตอนที่ ๑๐ วิธีการขอความช่วยเหลือของหมวด ๒ การให้ ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติ ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>“มาตรา ๓๕/๒ ในกรณีที่ประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือ ในความคิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลืออัน ต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิต ตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ และรัฐบาลเจ้าเป็น ต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตก็ให้มีการเจรจา ตกลงเพื่อให้มีการรับรองดังกล่าวได้ ในกรณีนี้หากศาล</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p> <p>เพื่อให้มีบทบัญญัติรองรับสนธิสัญญา ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ที่ประเทศไทยได้ทำกับต่างประเทศที่มีข้อตกลง ในเรื่องการรับรองการไม่ประหารชีวิต</p>
--	---	--

<p>พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>มาตรา ๔๑ บรรดาพยานหลักฐานและเอกสาร ที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐาน และเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>พิพากษาลงโทษประหารชีวิตให้รัฐบาลดำเนินการตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเพื่อให้มีการบังคับตามคำพิพากษาโดยวิธีจำคุก ตลอดชีวิตแทนการประหารชีวิต ทั้งนี้ ห้ามมิให้บุคคลนั้น ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เว้นแต่ เป็นการพระราชทานอภัยโทษ”</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๔๑ การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มา จากต่างประเทศ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p>	<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p> <p>เพื่อให้การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มา จากต่างประเทศสอดคล้องกับหลักกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>
--	---	---	---	---

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เนื่องจากพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สิน การริบทรัพย์ การรวบรวมพยานหลักฐาน รวมทั้งการโอนตัวบุคคลซึ่งถูกคุมขังมาเพื่อดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ และสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคที่ประเทศไทยเป็นภาคี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๓ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

เพื่อให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาได้ขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการยึด อายัด หรือริบทรัพย์สิน มีขอบเขตจำกัด

๑.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศกำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดีในศาลแม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้อง เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่

ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป เพิ่มเติมกระบวนการค้น आयัด หรือยึดทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใด ให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้น แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น आयัด หรือยึดทรัพย์สินจะมีได้ เกิดขึ้นในราชอาณาจักร เพิ่มเติมการโอนบุคคลที่ถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลที่ถูกคุมขัง เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการ กรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศ ผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงาน หรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอเพิ่มเติมการริบทรัพย์สินหรือยึดทรัพย์สินให้ครอบคลุม การอายัดทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลต่างประเทศ รวมทั้งให้ถือว่าบรรดาพยานหลักฐาน เอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มา ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นพยานหลักฐาน และเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย

๑.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่มี

๑.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้ คือ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีหลักการสำคัญที่สอดคล้องกับหลักการ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของนานาอารยประเทศ เพื่อป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมที่มีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุนและความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชน ทำภารกิจนี้

กระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องที่รัฐจะต้องดำเนินการ เพื่อให้การบังคับใช้ กฎหมายมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

๒.๒ ถ้าเอกชนไม่ควรทำ เหตุใดจึงไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำภารกิจนี้

เป็นเรื่องที่รัฐบาลกลางจะต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็น มาตรฐานเดียวกัน

๓. ความจำเป็นในการออกกฎหมาย

๓.๑ ในการทำภารกิจ เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมาย

เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปในทุกท้องที่ จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

๓.๒ ถ้าจำเป็นต้องตรากฎหมาย เหตุใดจึงไม่สมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ออกกฎหมายระดับท้องถิ่น

เนื่องจากเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ จึงไม่สามารถให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ออกกฎหมายระดับท้องถิ่นได้

๓.๓ (ก) การใช้บังคับกฎหมาย

พร้อมกันทุกท้องที่

หยอใช้เป็นท้องที่ๆ ไป

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ต้องการแก้ไขเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

(ข) ระยะเวลาสิ้นสุดการใช้บังคับกฎหมาย

ไม่มี

๓.๔ ลักษณะการใช้บังคับ

ระบบควบคุม

ระบบกำกับ

ระบบส่งเสริม

๓.๕ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา

มาตรการบังคับทางปกครอง

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ กฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน

ไม่มี

๔.๒ เหตุผลที่ไม่สมควรยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายอื่นที่มีอยู่เดิม
เป็นการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งถูกระทบโดยกฎหมาย

พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล

๕.๒ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับใช้

(๑) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลาง กล่าวคือ อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องการสืบพยาน บุคคล การสอบปากคำ การโอนตัวหรือการขอให้เริ่มกระบวนการทางอาญา

(๒) ให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป

(๓) กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สิน

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัด

ไม่มี

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

ทำให้การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้ประชาชนและสังคมเกิดความสงบสุข

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน และภาระที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับ

การกำหนดกระบวนการค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานและเพื่อประโยชน์ขั้นสูงสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาลหรือการริบทรัพย์สินหรือยึดทรัพย์สินให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สินและการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำตัวอาชญากรที่มีลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติมาลงโทษ ซึ่งจะไม่เกิดภาระแก่ประชาชนทั้งจะเกิดความคุ้มค่าจากการดำเนินการ

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่จะต้องใช้

ไม่มีการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มเติม

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

ไม่มี

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้

ไม่มี

๖.๒ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

ชี้แจงและซักซ้อมความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล

๗. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

ไม่มี

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
เป็นระบบที่มีการดำเนินการที่โปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้

๘.๒ ระบบการตรวจสอบ

ในการค้น आयัด ยึดและส่งมอบทรัพย์สินมีกระบวนการตรวจสอบโดยฝ่ายตุลาการ
เช่นเดียวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๘.๓ ระบบการคานอำนาจ

ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัด หรือยึด อาจร้องขอต่อศาล
เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งอายัด หรือยึดได้

๙. กรอบหรือมาตรการป้องกันมิให้มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ
เพิ่มภาระแก่บุคคลจนเกินสมควร

กำหนดให้มีกฎกระทรวงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการส่งตัวและรับตัวบุคคล
เพื่อช่วยเหลือการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความความเห็น

(๑) ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ
ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ และผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม
เข้าร่วมชี้แจง

(๒) สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจาก
กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือขอทราบความเห็นจากสำนักงานอัยการสูงสุดว่ายังมีความจำเป็นต้อง
เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาหรือไม่ ประการใด ในการนี้ สำนักงาน
อัยการสูงสุดแจ้งว่ามีความจำเป็นต้องเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๑๐.๒ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเห็นชอบด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

เรื่องเสรีจที่ ๒๗๗/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๔๗๖๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่ กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยรับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาด้วย ก่อนเสนอคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป และต่อมา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๖๒๕๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานอัยการสูงสุดโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยร่วมกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอและอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานฯ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานกิจการยุติธรรม และกรมสอบสวนคดีพิเศษ) กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งคำร้องขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามคำร้องขอด้วย

๑.๒ แก้ไขเพิ่มเติมให้พนักงานสอบสวนหรือศาลดำเนินการสอบปากคำหรือ สืบพยาน แล้วแต่กรณี โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ในกรณีที่ต่างประเทศร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือสืบพยานในลักษณะดังกล่าว

๑.๓ แก้ไขเพิ่มเติมให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่แจ้งผลการดำเนินการหรือส่งมอบ พยานหลักฐานที่รวบรวมได้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป หลังจากสอบปากคำพยาน หรือรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว

๑.๔ แก้ไขเพิ่มเติมให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอรับบันทึกคำเบิกความ ของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป เมื่อศาลดำเนินการสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว

๑.๕ แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการค้น อาัยต์ หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการ ให้ความช่วยเหลือในชั้นการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สิน และแก้ไข เพิ่มเติมการอายัดหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใด ให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้น แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อาัยต์ หรือยึดจะมีได้ เกิดขึ้นในราชอาณาจักร โดยหากศาลเห็นว่ามีเหตุผลเพียงพอและเชื่อว่าต่อไปศาลต่างประเทศ จะมีคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สิน ศาลอาจมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้

๑.๖ แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการริบหรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งหรือคำพิพากษา ของศาลต่างประเทศ โดยเมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ยึดหรืออายัด ทรัพย์สินใดเพื่อประโยชน์ในการบังคับการตามคำพิพากษาที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ ศาลจะมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้ แต่ในกรณีที่ศาลต่างประเทศมีคำพิพากษา ถึงที่สุดให้ริบทรัพย์สิน ให้ศาลพิพากษาให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมีผลใช้บังคับ ในประเทศไทยได้

๒. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานอัยการสูงสุดโดยรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมเสนอ มีหลักการเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กระทรวงยุติธรรม เสนอ และมีหลักการเพิ่มเติม ๓ ประการ ดังนี้

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาลแม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลที่ถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลที่ถูก คุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล

๒.๓ กำหนดให้ถือว่าบรรดาพยานหลักฐาน เอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้เป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย

๓. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือ ที่ กต ๐๔๐๕/๖๓๙ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์และหลักการสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ และเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

๓.๒ สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ปช ๐๐๑๔/๐๖๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่ารัฐบาลควรเร่งรัดให้มีการตราพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับโดยเร็วเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ที่ได้ลงนามไปแล้วและเพื่อรองรับการให้สัตยาบันภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวต่อไป

๓.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ตช ๐๐๓๑.๑๔/๓๒๘๒ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติโดยไม่มีข้อสังเกตเพิ่มเติม

๓.๔ สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือ ที่ ศย ๐๑๖/๓๑๖๗๖ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยมีข้อสังเกตว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลไทยต้องมีคำพิพากษาให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศให้บริบูรณ์สินมีผลใช้บังคับในประเทศไทยได้หากปรากฏว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดแล้ว อาจมีผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของไทย

๓.๕ สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือ ที่ ๐๐๒๕/๑๑๘๙๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับกับการกระทำความผิดอาญาทุกประเภท การบัญญัติให้จัดการทรัพย์สินที่ริบเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอจึงไม่เหมาะสม

๔. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ ดังนี้

๔.๑ แก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติเป็น “ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๔.๒ แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยกรณีคำร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือจัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือทรัพย์สินอันเป็นพยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้นคำร้องขอให้สืบหาบุคคล และคำร้องขอให้อายัดหรือยึดเอกสารหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์

ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ผู้ประสานงานกลางส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนคำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ผู้ประสานงานกลางส่งพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อความเป็นเอกภาพในการเริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ในการนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ใช้คำว่า “พนักงานอัยการ” แทน “อัยการพิเศษฝ่ายคดี” เพื่อมิให้เกิดปัญหาในกรณีที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงชื่อตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายคดีเป็นอย่างอื่น ประกอบกับมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นผู้ประสานงานกลาง กรณีจึงไม่น่าเกิดปัญหาว่าผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่พนักงานอัยการโดยไม่ถูกต้อง แต่กลับจะทำให้การบริหารงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องทางอาญามีความคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้ได้กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอนั้นด้วยเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปด้วยความคล่องตัวยิ่งขึ้น

๔.๓ กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีดุลพินิจที่จะส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดีแม้ประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ หากผู้ประสานงานกลางเห็นว่าการส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นกรณีที่น่าเป็นห่วงและมีเหตุผลอันสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในการต่อต้านการกระทำความผิดสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระทำความผิดฐานทุจริต อาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดีในประเทศไทย

๔.๔ แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป โดยพนักงานอัยการไม่ต้องยื่นคำร้องขอรับบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นต่อศาลอีกเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ

๔.๕ แก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่ ๕ ให้ครอบคลุมถึงการอายัดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพิ่มมาตรการในการอายัดหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ขั้นสูงสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินดังกล่าวโดยศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น และกำหนดให้ศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน หากเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้นให้พ้นจากการริบทรัพย์สิน

หรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินหรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้อย่างไรก็ดี ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดอาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นและหากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุอันควรเชื่อว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้นให้พ้นจากการริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินหรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่นอกจากนี้ ได้กำหนดให้การค้น อายัด หรือยึดในกรณีนี้สามารถกระทำได้แม้ว่าการกระทำ ความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ทั้งนี้ เพื่อให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างกว้างขวาง

๔.๖ แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลที่ถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล

๔.๗ เพิ่มมาตรการให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ โดยหากผู้ประสานงานกลางเห็นว่าเป็นกรณีที่อาจให้ความช่วยเหลือได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่าน ในกรณีนี้ บุคคลนั้นต้องเดินทางผ่านประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วบุคคลนั้นยังมีได้เดินทางต่อไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สาม ให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นเดินทางกลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นออกเดินทางมาในตอนแรก และในระหว่างเดินทางผ่านประเทศไทย ให้ประเทศผู้ร้องขอรับผิดชอบการควบคุมตัวบุคคลนั้น เว้นแต่ประเทศผู้ร้องขอและผู้ประสานงานกลางตกลงกันเป็นอย่างอื่น

๔.๘ แก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่ ๙ การริบหรือยึดทรัพย์สิน ให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สินและการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศโดยแยกออกเป็น ๒ กรณี คือ

(๑) กรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ

ในกรณีนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึด

ทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อน และให้ศาลพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นการด่วน ถ้าศาลพิจารณาแล้วเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อนได้ แต่ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดหรือบุคคลซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สินอาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น โดยหากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอและมีได้กระทำการที่เป็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอ ไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่

(๒) กรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้รับทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ

ในกรณีนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น โดยในการดำเนินการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจะสอบสวนเองหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้ เมื่อศาลได้รับคำขอแล้ว ให้ศาลดำเนินการสอบสวนวิธีพิจารณาโดยหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว หากศาลเห็นว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และในการดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีนั้น ศาลต่างประเทศได้ให้โอกาสแก่จำเลย ผู้ต้องหา และผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินในการพิสูจน์สิทธิของตน ให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

ทั้งนี้ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศทั้งสองกรณีนี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการทำให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของกองมรดก สมควรกำหนดให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดก่อนที่ผู้นั้นจะถึงแก่ความตาย

การสอบสวน การยื่นคำขอ การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่งเกี่ยวกับการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษานั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๔.๙ สำหรับทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น แต่หากมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ โดยทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินอันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการเกี่ยวกับการริบและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น ส่วนดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

๔.๑๐ โดยที่ปัจจุบันการดำเนินคดีอาญาในหลายประเทศมีการนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างแพร่หลาย การขอและการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในปัจจุบันจึงต้องสามารถรองรับพยานหลักฐาน เอกสาร และข้อมูลที่ได้มาจากต่างประเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงได้ปรับปรุงมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ถือว่าบรรดาพยานหลักฐาน เอกสาร และข้อมูลที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด เป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย โดยรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

อนึ่ง โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนหรือไต่สวนผู้ต้องหา และการสืบพยานโดยการจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียง ในลักษณะการประชุมทางจอภาพไว้แล้ว ประกอบกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ในกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงมิได้เพิ่มบทบัญญัติดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๒

บทความ

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ก. ประวัติ ความเป็นมา และสถานะของร่างพระราชบัญญัติ ณ ปัจจุบัน*

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี (ชุดที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี) เมื่อวันอังคาร ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ และได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. อยู่ระหว่างรอการพิจารณาในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการของสภาผู้แทนราษฎร

ข. หลักการและเหตุผลประกอบ

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

(๒) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาลแก่ประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และเพิ่มมาตรา ๒๓/๑)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)

ที่มา : ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ., โดย นางสาวลันดา อุดมะโกคิน, หนังสือจตุลนิติ, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๖ พฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖, หน้า ๘๕-๙๒, พิมพ์ที่ กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือ ในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมการริบหรือยึดทรัพย์สินให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สินและการบังคับ ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ส่วนที่ ๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และเพิ่มมาตรา ๓๕/๑)

(๘) กำหนดให้ถือว่าบรรดาพยานหลักฐาน เอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มา ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญามีบทบัญญัติบางประการ ไม่สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในปัจจุบัน โดยผู้ประสานงานกลาง ไม่สามารถส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศไปให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอได้และผู้ประสานงานกลางไม่มีอำนาจ ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาล หากประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอ อันทำให้การให้ความร่วมมือ เป็นไปอย่างจำกัด กระบวนการค้นหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานและ เพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันการยกย้ายถ่ายเท ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ อีกทั้งการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังยังไม่ครอบคลุม ถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงาน การริบหรือยึดทรัพย์สิน ยังไม่ครอบคลุมถึงการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้รับความร่วมมือจากต่างประเทศในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องมีบทบัญญัติรองรับให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย ด้วยสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทาง อาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ค. สาระสำคัญโดยสรุป

๑) การให้ความช่วยเหลือและขอความช่วยเหลือ

๑.๑) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือ ระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เพื่อดำเนินการต่อไป

(๑) คำร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือจัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือทรัพย์สิน อันเป็นพยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้น คำร้องขอให้สืบหาบุคคล และคำร้องขอให้อายัดหรือยึดเอกสารหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(๒) คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุซึ่งเป็นการดำเนินการในศาล คำร้องขอให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สิน หรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน และคำร้องขอให้อายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน หรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ ให้ส่งพนักงานอัยการ

(๓) คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อสืบพยานบุคคล ให้ส่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์

(๔) คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งพนักงานอัยการ

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องขอนั้นก็ได้ (มาตรา ๓)

๑.๒) ได้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๔/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๒

การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้กำหนดให้ในกรณีจำเป็นและมีเหตุอันสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีได้แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในประเทศไทย (มาตรา ๔)

๒) การสอบสวนและการสืบพยานหลักฐาน

ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้เมื่อสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้วให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อดำเนินการต่อไป (มาตรา ๕)

๓) การค้น อายัด หรือยึด

๓.๑) ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๕ การค้นและยึด ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้คำว่า “ส่วนที่ ๕ การค้น อายัด หรือยึด” แทน (มาตรา ๖)

๓.๒) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ค้น อายัด ยึด และส่งมอบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ถ้ามีเหตุที่จะออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สินได้ตามกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้นได้ (มาตรา ๖)

๓.๓) ได้เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินใดเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใด

ให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินและเป็นกรณีศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น

ให้ศาลพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเอง ว่าคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้น ให้พ้นจากการริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้

ทั้งนี้ ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึด อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น หากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่งและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

อย่างไรก็ตาม การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอ ย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่ (มาตรา ๗)

๓.๔) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึด และการค้น อายัด หรือยึดตามความในส่วนนี้ด้วยโดยอนุโลม และให้ดำเนินการได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึด จะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรก็ตาม (มาตรา ๘)

๔) การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล

๔.๑) ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้คำว่า "ส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล" แทน (มาตรา ๙)

๔.๒) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๖ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ในกรณีที่รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย ทั้งนี้

การส่งตัวและรับตัวบุคคลดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๙)

๔.๓) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๗ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยการกำหนดให้ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในต่างประเทศและอยู่ภายใต้ความควบคุมของประเทศผู้ร้องขอให้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกคุมขังในประเทศไทย (มาตรา ๙)

๔.๔) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๘ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจคุมขังบุคคลซึ่งถูกคุมขังที่ถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลตลอดเวลาที่บุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทยเมื่อบุคคลนั้นช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานหรือในชั้นศาลเสร็จแล้ว ให้แจ้งผู้ประสานงานกลางทราบ (มาตรา ๙)

๔.๕) ได้เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๙/๑ ในส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หากผู้ประสานงานกลางเห็นว่าเป็นกรณีที่อาจให้ความช่วยเหลือได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่าน

ให้บุคคลดังกล่าวเดินทางผ่านประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผู้ประสานงานกลางกำหนดเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากบุคคลนั้นมีได้เดินทางต่อไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สาม ให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นเดินทางกลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นออกเดินทางมาในครั้งแรก ทั้งนี้ ให้ประเทศผู้ร้องขอรับผิดชอบการควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวในระหว่างเดินทางผ่านประเทศไทย เว้นแต่ประเทศผู้ร้องขอและผู้ประสานงานกลางตกลงกันเป็นอย่างอื่น (มาตรา ๑๐)

๕) การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลต่างประเทศ

๕.๑) ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๙ การริบหรือยึดทรัพย์สิน ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้คำว่า “ส่วนที่ ๙ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลต่างประเทศ” แทน (มาตรา ๑๑)

๕.๒) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๓๒ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัด

หรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สินหรือ
บังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุด
ของศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจ
หรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น
หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อน

ให้ศาลพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของ
เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมา
สืบเองว่าศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น
และคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจาก
การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์
หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล
ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อนได้

ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดหรือบุคคล
ซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สินตามวรรคสอง อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น
หากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศ
มีคำร้องขอตามวรรคหนึ่งและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอ
ย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือ
ทรัพย์สินของบุคคลนั้นใหม่ (มาตรา ๑๑)

๕.๓) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๓๓ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือ
และการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบทรัพย์สิน
หรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของ
ศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจ
หรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้น
ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากจำเป็น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการสอบสวน
หรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้

เมื่อได้รับคำขอ ให้ศาลหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ทุกฝ่ายมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว หากศาลเห็นว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจ
พิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น
ศาลต่างประเทศได้ให้โอกาสแก่จำเลย ผู้ต้องหา และผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินในการพิสูจน์
สิทธิของตน ให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่
กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

๕.๔) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๓๔ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือ
และการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศตามส่วนนี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงิน แทนการริบทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร และให้ศาลพิพากษาหรือริบทรัพย์สิน หรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดก่อนที่ ผู้นั้นจะถึงแก่ความตาย (มาตรา ๑๑)

๕.๕) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๓๕ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือ และการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้การสอบสวน การยื่นคำขอ การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่ง เกี่ยวกับการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ ในคำพิพากษานั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวล กฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๑๑)

๕.๖) ได้เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและ เงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามความในส่วนนี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทน การริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้อง ต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ โดยดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ให้ตกเป็น ของแผ่นดิน

ทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สิน อันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการ เกี่ยวกับการริบหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายอันจำเป็น เพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สิน หรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น (มาตรา ๑๑)

๖) ได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้บรรดาพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มา ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตาม กฎหมาย ทั้งนี้ ให้รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย (มาตรา ๑๒)

บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.^{*}

สภาพปัญหา แนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภาพปัญหา

โดยที่การก่ออาชญากรรมได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากตามเทคโนโลยี และวิวัฒนาการทางด้านการคมนาคม ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น ไม่จำกัดอยู่แต่เพียงภายในประเทศเท่านั้น ดังนั้น เมื่อการกระทำความผิดอาญามีได้จำกัดอยู่แค่เพียง ในเขตแดนของรัฐหนึ่งรัฐใดเท่านั้น จึงก่อให้เกิดแนวความคิดในเรื่องการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหลักเขตอำนาจของรัฐขึ้น ทั้งนี้ คำว่า “เขตอำนาจ” นั้น มีความหมายได้หลายนัย ขึ้นอยู่กับบริบทที่ใช้ แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปโดยรัฐและนักกฎหมายระหว่างประเทศว่า “เขตอำนาจของรัฐ” หมายถึง การใช้อำนาจของรัฐเหนือบุคคล ทรัพย์สิน หรือเหตุการณ์ โดยอาศัยจุดเกาะเกี่ยวบางประการ ที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรอง ซึ่งหลักการใช้เขตอำนาจของรัฐที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรอง ได้แก่

- (๑) การใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักดินแดน (Territorial Principle)
- (๒) การใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักสัญชาติ (Nationality Principle)
- (๓) การใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักป้องกัน (Protective Principle)
- (๔) การใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักสากล (Universality Principle)
- (๕) การใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยสนธิสัญญา (Treaty Principle)^๑

ซึ่งแนวความคิดในเรื่องการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหลักเขตอำนาจของรัฐ นี้ทำให้เกิดการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เนื่องจากแต่เดิมการให้ความช่วยเหลือระหว่างกันกับต่างประเทศในกระบวนการยุติธรรมที่ประเทศไทยปฏิบัติอยู่มักเป็นความร่วมมือทางศาลในคดีแพ่ง ซึ่งเป็นเรื่องของการส่งเอกสารในคดีหรือการสืบพยานหลักฐาน หรือความร่วมมือ

^{*} ที่มา : เอกสารประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. , บทที่ ๒ สภาพปัญหา แนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายพนพล เกริกฤษ์ และนางสาวนีย์ เกริกฤษ์, หน้า ๕-๒๐, เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ <http://thailawwatch.org/researchpapers/internationalcooperation/>.

^๑ จุมพต สายสุนทร, คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศ ว่าด้วยเขตอำนาจของรัฐ และความคุ้มกันจากเขตอำนาจของรัฐ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๘)

ทางอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น ส่วนทางด้านคดีอาญานั้นคงมีอยู่ในระหว่างตำรวจด้วยกัน โดยผ่านช่องทางตำรวจสากล (INTERPOL) ซึ่งถือว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือกันในคดีอาญาอย่างหนึ่ง ซึ่งยังไม่เป็นทางการ (Informal) ทั้งนี้ ความร่วมมือของตำรวจสากลนั้นย่อมอยู่ภายใต้สนธิสัญญา หรือเป็นไปตามพันธกรณีของประเทศสมาชิกองค์การตำรวจสากลนั่นเอง

สำหรับแนวความคิดเรื่องการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญานั้น เริ่มเกิดขึ้นเมื่อคณะมนตรีแห่งยุโรป (Council of Europe) ได้รับเอาอนุสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ค.ศ. ๑๙๕๙ (European Convention Mutual Assistance in Criminal Matter, ๑๙๕๙) เนื่องจากมีแนวความคิดดั้งเดิมในกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายอาญาว่ากฎหมายของรัฐใดก็พึงใช้เฉพาะในรัฐนั้น ซึ่งเป็นหลักทั่วไปของการใช้เขตอำนาจของรัฐ แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าความจำเป็นในการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศหรือมีลักษณะข้ามแดนมิให้ผู้กระทำผิดรอดพ้น การจับกุมไปได้จะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อมีความร่วมมือระหว่างรัฐอันเป็นดุลพินิจของฝ่ายบริหาร ของนานาประเทศที่จะต้องดำเนินการปราบปรามผู้กระทำผิดเหล่านี้ ทำให้คณะมนตรีแห่งยุโรป ได้ร่วมกันจัดทำอนุสัญญาฯ ขึ้น ซึ่งความร่วมมือเช่นนี้อาจมองว่าเป็นการยอมสละอำนาจอธิปไตย บางส่วนของรัฐผู้รับคำร้องขอความช่วยเหลือก็ได้ แต่ก็ก็เป็นเหตุผลในแง่ความจำเป็นที่จะต้องยอมรับ เมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างรัฐผู้ร้องขอกับรัฐผู้รับคำร้องขอไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือในแง่ของกระบวนการยุติธรรมสำหรับความผิดทางอาญาระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รูปแบบของความร่วมมือประเภทนี้มักจะอยู่ในรูปของสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ แบบทวิภาคีหรือระหว่างรัฐสองรัฐ นั้นย่อมหมายความว่ารัฐที่ทำสนธิสัญญากันต่างยอมรับต่อพันธกรณี ที่จะต้องปฏิบัติตามอีกฝ่ายหนึ่งภายใต้สนธิสัญญานั้น ทำให้ความกังวลในเรื่องการยอมสละอำนาจ อธิปไตยไปบางส่วนหมดไป เนื่องจากรัฐยอมทำสนธิสัญญานั้นเอง นอกจากนี้ในสนธิสัญญาเช่นว่า ก็จะมีข้อบทที่ระบุให้วิธีดำเนินการต่างๆ เป็นไปตามกฎหมายของรัฐที่รับคำร้องขอซึ่งเท่ากับว่ากฎหมาย ภายในของรัฐผู้รับคำขอเปิดช่องให้ทำได้เพียงใดก็จะทำได้เพียงเท่านั้น^๒

ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาจึงมีความสำคัญอย่างมาก ในการช่วยป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด อย่างไรก็ตามการให้ความช่วยเหลือ ระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญายังมีแนวความคิดและหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับถัดไป

แนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

ความเป็นมา

จากการที่แต่ละรัฐย่อมมีอำนาจอธิปไตยเป็นของตน จึงทำให้รัฐมีอำนาจและความชอบธรรม ที่จะออกกฎหมายบังคับใช้ภายในรัฐของตนได้ หรือที่เรียกว่า “เขตอำนาจของรัฐ” โดยหลักการ ใช้เขตอำนาจของรัฐที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรองนั้น มีดังนี้

^๒ พรชัย ดำเนินวิวัฒน์, กฎหมายอาญาระหว่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔).

(๑) หลักการใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักดินแดน (Territorial Principle)

เนื่องจากรัฐมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในอาณาเขตของตน ดังนั้น หลักดินแดนจึงหมายถึงความถึงการใช้เขตอำนาจของรัฐเหนืออาณาเขตของรัฐนั้นๆ กล่าวคือ มีอำนาจเหนือบริเวณที่เป็นแผ่นดิน (Land) ส่วนของทะเลหรือที่เรียกกันว่าทะเลอาณาเขต (Territorial sea) และให้หมายความรวมถึงส่วนที่เหนือขึ้นไป (Air Space) และใต้ผิวดิน (Subsoil) หรือพื้นดินท้องทะเล (Sub-bed) ซึ่งเป็นอาณาเขตของรัฐนั้นๆ ด้วย แต่มิได้มีความหมายจำกัดเพียงเท่านั้นยังให้ความหมายรวมถึงการใช้เขตอำนาจของรัฐเหนือส่วนของทะเลที่รัฐสามารถใช้เขตอำนาจได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) และไหล่ทวีป (Continental Shelf) อีกด้วย แต่การใช้อำนาจอธิปไตยเหนือเขตที่รัฐมีเพียงอำนาจและสิทธิบางประการย่อมมีข้อจำกัดด้วยเช่นกัน เช่น การใช้อำนาจอธิปไตยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะย่อมมีข้อจำกัดมากกว่าการใช้เขตอำนาจของรัฐในทะเลอาณาเขตหรือเหนือดินแดน หลักดินแดนนี้ถือได้ว่าเป็นหลักที่สำคัญที่สุด โดยเป็นหลักที่กำหนดให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นในรัฐโดยยอมตกอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐนั้นๆ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายจะมีสัญชาติใด ในทำนองกลับกันการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนอกอาณาเขตของรัฐ แม้ว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายจะเป็นคนสัญชาติของรัฐนั้นก็ตามก็ไม่อาจนำกฎหมายของรัฐดังกล่าวไปใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนอกรัฐนั้นๆ ได้ การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักดินแดนปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง

อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดอาญาย่อมไม่เพียงกระทำความผิดในอาณาเขตของรัฐหนึ่งรัฐใดเป็นการแน่นอน แต่การกระทำความผิดอาจเกิดขึ้นคาบเกี่ยวกับอาณาเขตของรัฐสองรัฐ ซึ่งหลักดินแดนนี้ได้รับการยอมรับให้นำไปใช้กับกรณีที่มีการกระทำความผิดอาญานั้น เริ่มต้นขึ้นในดินแดนของรัฐนั้นๆ แต่ไปสิ้นสุดในรัฐอื่น หรือที่เรียกว่า “เขตอำนาจทางดินแดนที่เป็นอัตวิสัย” (Subjective Territorial Jurisdiction) และในกรณีที่การกระทำความผิดอาญาเริ่มต้นที่รัฐอื่นๆ แต่ผลสิ้นสุดที่รัฐนั้นๆ ที่เรียกว่า “เขตอำนาจทางดินแดนที่เป็นภาวะวิสัย” (Objective Territorial Jurisdiction) ซึ่งมีผลทำให้รัฐทั้งสองต่างมีเขตอำนาจในกรณีนี้ด้วยกันทั้งสิ้น และในส่วนของประเทศไทยได้ยอมรับหลักเขตอำนาจทางดินแดนที่เป็นภาวะวิสัย โดยปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕ และยังขยายไปถึงการลงโทษตัวการผู้ใช้และผู้สนับสนุนที่กระทำการนอกราชอาณาจักร เนื่องจากถือว่าการสนับสนุนหรือการใช้ให้กระทำความผิดเป็นความผิดขึ้นก็โดยอาศัยความผิดของตัวการที่ลงมือกระทำการสนับสนุนหรือการใช้ให้กระทำความผิดไม่เป็นความผิดในตัวเองจึงถือว่าการสนับสนุนและการใช้ให้กระทำความผิดเป็นความผิดขึ้น ณ ที่ที่ความผิดที่การสนับสนุนหรือการใช้ให้กระทำความผิดได้เกิดขึ้น ดังที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖

(๒) หลักการใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักสัญชาติ (Nationality Principle)

หลักนี้ถือเป็นจุดเกาะเกี่ยวอีกประการหนึ่งในการที่รัฐเจ้าของสัญชาติ (Nationality State) สามารถใช้อำนาจของตนเหนือบุคคลหรือทรัพย์สินที่มีสัญชาติของรัฐนั้นได้ ไม่ว่าบุคคลหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ที่ใดก็ตาม กล่าวคือ เป็นหลักกำหนดการใช้กฎหมาย

โดยอาศัยสัญชาติของบุคคล กฎหมายของรัฐโดยอ้อมใช้บังคับและคุ้มครองคนของรัฐนั้นๆ ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด กฎหมายอาญาของรัฐโดยอ้อมใช้บังคับกับบุคคลที่ถือสัญชาติของรัฐนั้น ไม่ว่าจะการกระทำความผิดเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร ในกรณีของประเทศไทยนั้น การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักการนี้ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง ซึ่งเห็นได้ชัดว่าการกระทำความผิดนั้นมีได้เกิดในราชอาณาจักรโดยตรง แต่เป็นการกระทำความผิดที่อาศัยสัญชาติของเรือหรืออากาศยานที่ถือสัญชาติของรัฐนั้นๆ เป็นจุดเกาะเกี่ยวในการบังคับใช้หลักดินแดนและบทบัญญัติดังกล่าวยังเป็นการยืนยันว่า เรือไทย หรืออากาศยานไทยหาใช้ดินแดนของประเทศไทยหรือราชอาณาจักรไทยไม่ ดังนั้น จึงบัญญัติให้การกระทำความผิดอาญาในเรือไทยหรืออากาศยานไทยดังกล่าว “ถือว่า” เป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย

นอกจากนี้ยังพิจารณาจากสัญชาติของผู้กระทำความผิด (Active Personality Principle) และสัญชาติของผู้เสียหาย (Passive Personality Principle) ซึ่งปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘ และมาตรา ๙ อีกด้วย

หลักนี้เป็นหลักในการใช้อำนาจของรัฐในลักษณะเป็นการบังคับ และให้ความคุ้มครองแก่คนสัญชาติของตน โดยมักใช้ประกอบกับหลักดินแดน เพื่ออุดช่องโหว่ของกฎหมาย (Lacunae) ในกรณีที่บุคคลผู้กระทำความผิดหลบหนีไปจากดินแดนอาณาเขตของตน

(๓) หลักการใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักป้องกัน (Protective Principle)

เป็นหลักที่ให้อำนาจรัฐมีเขตอำนาจเหนือการกระทำความผิดบางประเภท เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของรัฐแม้ว่าการกระทำนั้นจะเกิดนอกราชอาณาจักร (Extraterritorial Crimes) ก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าวมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือผลประโยชน์ของรัฐนั้นโดยตรง อันอาจกล่าวได้ว่าทุกรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจลงโทษผู้ที่กระทำการอันถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดกระทบต่อความมั่นคงของรัฐไม่ว่าจะเป็นในทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ หรือที่นักกฎหมายรู้จักกันในลักษณะของ Long-Arm Jurisdiction โดยประเทศมหาอำนาจ ดังเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มักใช้หลักนี้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศตนไม่ว่าจะเป็นคดียาเสพติดหรือการก่อการร้ายต่างๆ ในส่วนของประเทศไทย หลักนี้ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗ (๑), (๒) และ (๒ ทวิ) จะเห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐนั้นหรือต่อรัฐบาลของรัฐนั้นหรือต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐนั้น โดยไม่คำนึงว่าผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะมีสัญชาติของรัฐนั้นหรือไม่

(๔) หลักการใช้เขตอำนาจของรัฐ โดยอาศัยหลักสากล (Universality Principle)

เป็นหลักยกเว้นของหลักดินแดนอีกประการหนึ่ง โดยมีที่มาจากความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการปราบปรามอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (Crime Against Humanity) ซึ่งเป็นการกระทำที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อชาติระหว่างประเทศ เช่น ความผิดฐานโจรสลัด (Piracy) การค้าทาส (Slave Trade) การทำลายล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) อาชญากรรมสงคราม (War Crime)

การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติหรือการแบ่งแยกสีผิว (Apartheid) เป็นต้น กล่าวคือ ประเทศใดที่จับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและลงโทษตามกฎหมายของประเทศนั้น โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของผู้กระทำความผิดหรือของผู้เสียหาย และไม่ต้องคำนึงถึงสถานที่ที่ความผิดได้เกิดขึ้นด้วย ซึ่งปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗ (๑/๑) และ (๓)

(๕) หลักการใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยสนธิสัญญา (Treaty Principle)

เป็นหลักที่ยอมรับว่า รัฐหนึ่งสามารถออกและใช้บังคับกฎหมายของตนในดินแดนของรัฐอีกรัฐหนึ่งได้ หากว่ารัฐนั้นให้ความยินยอม ซึ่งความยินยอมเช่นว่านั้นมักอยู่ในรูปของสนธิสัญญา การใช้หลักการนี้มีอยู่หลายกรณี เช่น กรณีของการใช้ “สิทธิสภาพนอกอาณาเขต” (Extraterritorial Jurisdiction) กล่าวคือ การยินยอมให้รัฐอื่นที่มีใช้รัฐเจ้าของดินแดนมีเขตอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการศาลเหนือคนชาติของตนซึ่งอยู่ในดินแดนดังกล่าวได้ และโดยมากการใช้เขตอำนาจในลักษณะนี้มีอยู่ในรูปของสนธิสัญญาทวิภาคี (Bilateral Treaty) หรือกรณีรัฐภาคีอื่น ๆ แห่งสนธิสัญญาใช้เขตอำนาจของตนเหนือการกระทำความผิดบางประการโดยมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมหรือปราบปรามการกระทำบางอย่างซึ่งกำหนดไว้ในสนธิสัญญาซึ่งมักอยู่ในรูปของสนธิสัญญาพหุภาคี (Multilateral Treaty)

จากหลักการใช้เขตอำนาจของรัฐทั้ง ๕ หลักข้างต้น หลักการที่สำคัญที่สุดคือ หลักดินแดน ซึ่งถือเป็นหลักการทั่วไป ส่วนหลักการอื่น ๆ เป็นเพียงข้อยกเว้นของหลักดินแดน ซึ่งกฎหมายยอมรับในการขยายอำนาจการบังคับใช้เขตอำนาจในบางกรณีเท่านั้น จึงก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในปัจจุบันที่มีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก เมื่อมีปัจจัยเกี่ยวกับการใช้เขตอำนาจของรัฐอยู่ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีอาญานอกอาณาเขตแดนของรัฐของตนได้ และการกระทำความผิดของอาชญากรมิได้จำกัดอยู่เพียงในอาณาเขตแดนของรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงการป้องกันและปราบปรามให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของการประกอบอาชญากรรมย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องสละข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคในการปราบปรามอาชญากรรมก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา (International Cooperation in Criminal Matters) ขึ้น ซึ่งหมายความถึง ความร่วมมือในการที่จะดำเนินการระหว่างกันในเรื่องต่าง ๆ ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญา เริ่มตั้งแต่การสืบสวนสอบสวน ตลอดจนถึงการบังคับโทษตามคำพิพากษาหรืออาจกล่าวได้ว่ามีความหมายครอบคลุมกว้างขวางในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางอาญาไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการโอนตัวนักโทษ (Transfer of Sentenced Persons) และความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (Mutual Assistance in Criminal Matters)

รูปแบบของความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา

ในการจำแนกความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญานั้นหากพิจารณาในหลักเกณฑ์กว้าง ๆ โดยอาศัยกรอบตามกฎหมายแล้ว อาจกล่าวได้ว่ามี ๓ ระดับด้วยกัน คือ

(๑) ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal Assistance) เป็นความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยมากมักเป็นการให้ความร่วมมือกันในระดับเจ้าหน้าที่ตนเอง โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ซึ่งมักเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องเล็กน้อยไม่จำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการพิจารณา รายละเอียดมากนัก เช่น การร้องขอให้ตรวจสอบหนังสือเดินทาง เป็นต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสามารถให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้แทบในทันที แต่อย่างไรก็ตามการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับนี้จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างสูงและเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในลักษณะของคดีต่อคดี

(๒) ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในรูปแบบกึ่งทางการ (Semiformal Assistance) เป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่ต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นกรณีพิเศษ หากเป็นไปตามความตกลงหรือความร่วมมือภายใต้หน่วยงานระหว่างประเทศที่รับผิดชอบในเรื่องทางกระบวนการยุติธรรมต่างๆ เช่น องค์กรตำรวจสากล (International Police Criminal Organization: INTERPOL) สำนักงานตำรวจแห่งสหภาพยุโรป (European Police Office: EUROPOL) เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานที่ประจำอยู่ในแต่ละประเทศย่อมมีอำนาจดำเนินการภายในประเทศนั้น ๆ

(๓) ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในรูปแบบอย่างเป็นทางการ (Formal Assistance) คือ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่มีลักษณะต่างตอบแทน อย่างไรก็ตามหนึ่งระหว่างประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอความช่วยเหลือสำหรับการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในรูปแบบอย่างเป็นทางการนี้สามารถแบ่งได้ ๒ รูปแบบคือ

(๓.๑) ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาโดยไม่มีข้อตกลงต่อกัน หมายความว่าให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศต่อกันโดยประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ มิได้มีข้อตกลงระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อกันแต่ทั้งสองประเทศอาศัยหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลักดังกล่าวคือ หลักไมตรีจิตระหว่างประเทศ (Comity) และหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติหรือหลักต่างตอบแทน (Reciprocity) กล่าวคือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ โดยรัฐหนึ่งให้สิทธิพิเศษแก่คนในบังคับของอีกรัฐหนึ่ง ภายใต้เงื่อนไขว่าคนในบังคับของรัฐที่ให้สิทธิพิเศษนั้นจะได้รับสิทธิพิเศษในทำนองเดียวกันจากอีกรัฐหนึ่ง อันอาจกล่าวได้ว่า ประเทศผู้รับคำร้องขออาจให้ความช่วยเหลือได้แม้มิได้มีข้อตกลงใดต่อกัน หากประเทศผู้ร้องขอแสดงว่าจะให้ความช่วยเหลือในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศผู้รับคำร้องขอร้องขอ ซึ่งการให้ความร่วมมือในรูปแบบนี้อาจกระทำได้โดยการออกเป็นกฎหมายภายใน ในกรณีของประเทศไทยนั้นหลักการนี้ปรากฏอยู่ในมาตรา ๙ (๑) และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยบทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้นำหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติมาใช้บังคับ โดยระบุถึงกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอมิได้มีสนธิสัญญากับประเทศไทยให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีทางการทูต

(Diplomatic Channels) ในทางปฏิบัติก็จะส่งผ่านสถานเอกอัครราชทูตของประเทศที่ร้องขอมายังกระทรวงการต่างประเทศของไทย หรืออาจส่งคำร้องขอผ่านกระทรวงการต่างประเทศของผู้ร้องขอมายังสถานเอกอัครราชทูตไทยที่ประจำอยู่ประเทศนั้น ๆ ก็ได้

(๓.๒) ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาโดยมีข้อตกลงต่อกัน หมายความว่า การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศต่อกันโดยประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ มีข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อกัน โดยข้อตกลงนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศในระดับทวิภาคีหรือระหว่างรัฐสองรัฐ (Bilateral) เช่น สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา ค.ศ. ๑๙๘๖ สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา ค.ศ. ๑๙๙๔ เป็นต้น

หรืออาจเป็นสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศในระดับพหุภาคี หรือระหว่างหลายรัฐ (Multilateral) ก็ได้ ซึ่งได้แก่อนุสัญญา (Convention) ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศมากกว่า ๒ ประเทศขึ้นไป โดยอาจมีกลุ่มประเทศจำนวนหนึ่งเป็นแกนนำในการจัดทำ และเปิดโอกาสให้ประเทศอื่น ๆ เข้าเป็นภาคีแม้จะมีได้เข้าร่วมเจรจาตั้งแต่ในขั้นแรก

เงื่อนไขของความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา

(๑) หลักความผิดสองรัฐ (Double Criminality/Dual Criminality) อาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักที่เป็นผลมาจากหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติ (Reciprocity) โดยหลักการแล้วความร่วมมือระหว่างประเทศจะกระทำได้จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายภายในประเทศภายใต้พฤติการณ์นั้น ๆ ดังนั้น การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการกระทำมูลฐานที่ร้องขอความช่วยเหลือนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายทั้งของประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ หลักการนี้ถือเป็นหลักที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพยายามในการแก้ไขปัญหาคความแตกต่างกันของกฎหมายสารบัญญัติ เนื่องจากแต่ละประเทศย่อมมีอำนาจอธิปไตยการบัญญัติกฎหมาย (Jurisdiction to Prescribe) ซึ่งกฎหมายภายในของแต่ละประเทศอาจบัญญัติฐานความผิดไว้แตกต่างกันได้

หลักความผิดสองรัฐนี้ปรากฏขึ้นครั้งแรกในความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยเป็นความมุ่งหวังที่จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการส่งตัวบุคคลที่กระทำความผิดในประเทศหนึ่งและหลบหนีการลงโทษไปอยู่อีกประเทศหนึ่งให้กลับไปรับโทษในประเทศที่ความผิดเกิดขึ้นนั้น ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญานั้น ได้นำหลักความผิดสองรัฐนี้มาใช้เช่นเดียวกัน แต่อาจไม่เคร่งครัดเท่ากับในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ด้วยเหตุผลว่าความร่วมมือในรูปแบบนี้ได้พัฒนาขึ้นมาภายหลัง โดยจะเป็นการให้ความร่วมมือกันในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพียงขั้นตอน วิธีการของการดำเนินคดีอาญาซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอยู่บ้างแต่ก็ไม่ใช้สิทธิต่อเนื้อตัวร่างกายของบุคคลนั้นโดยตรง

(๒) หลักต่างตอบแทนหรือหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติ (Reciprocity) หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ โดยรัฐหนึ่งให้สิทธิพิเศษแก่คนในบังคับของอีกรัฐหนึ่งภายใต้เงื่อนไขว่า คนในบังคับของรัฐแรกนั้นจะได้รับสิทธิพิเศษในทำนองเดียวกัน (Similar) จากอีกรัฐหนึ่ง หลักนี้เป็นหลักพื้นฐานในเรื่องการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา โดยเป็นการที่รัฐหนึ่งยอมรับในการบังคับให้ตามคำร้องขอของอีกรัฐหนึ่งภายใต้เงื่อนไขว่าหากรัฐตนได้ร้องขอให้อีกรัฐหนึ่งดำเนินการ เช่นเดียวกันแล้วรัฐนั้นจะยอมปฏิบัติตามเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นข้อผูกมัดตามกฎหมาย (Legal Obligation) หลักต่างตอบแทนนี้ทำให้รัฐทั้งสองต่างมีความผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศมากกว่าหลักไมตรีจิต (Comity) ซึ่งรัฐจะไม่มีข้อผูกมัดตามกฎหมายมาเป็นตัวบังคับ

(๓) ประเภทของความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา โดยที่ลักษณะของความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาเป็นการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในขั้นตอนเกี่ยวกับการพิจารณาคดีซึ่งถือว่ามีขอบเขตที่กว้างขวางเท่าที่จะให้ความช่วยเหลือแก่กันได้ ซึ่งความช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่เป็นที่ยอมรับกันในระดับสากลมีดังนี้

- (๓.๑) การสืบพยานบุคคลและการสอบปากคำบุคคล
- (๓.๒) การจัดหาให้ซึ่งเอกสาร บันทึก และพยานหลักฐาน
- (๓.๓) การส่งเอกสาร
- (๓.๔) การปฏิบัติตามคำร้องขอในการค้นและยึด
- (๓.๕) การโอนตัวบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อการสืบพยานบุคคล
- (๓.๖) การสืบหาตัวบุคคล
- (๓.๗) การเริ่มกระบวนการทางอาญาตามคำร้องขอ
- (๓.๘) การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินการริบทรัพย์สิน^๗

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ตราขึ้น ด้วยเหตุผลที่ว่า โดยที่ปัจจุบันการประกอบอาชญากรรมมีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายในดินแดนของหลายประเทศ และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของแต่ละประเทศโดยลำพังไม่อาจป้องกันและปราบปรามได้อย่างเด็ดขาด การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าว จำต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ สมควรกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด จึงได้ตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้

^๗ ธรรมนูญ เศรษฐเมธีกุล, การบังคับใช้สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน: ศึกษารณการริบทรัพย์สิน, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑

ได้แบ่งเป็น ๓ หมวด ประกอบด้วย หมวด ๑ ผู้ประสานงานกลาง หมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือ และการขอความช่วยเหลือ และหมวด ๓ ค่าใช้จ่าย สำหรับหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือ และการขอความช่วยเหลือยังแบ่งออกเป็น ๑๐ ส่วน คือ บททั่วไป การสอบสวน และการสืบพยานหลักฐานการจัดหาและการให้เอกสารหรือข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ การจัดส่งเอกสาร การค้นและการยึด การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน การสืบหาบุคคล การเริ่มกระบวนการคดีทางอาญา การรับหรือยึดทรัพย์สิน และวิธีขอความช่วยเหลือ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ ได้ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ได้แก่ (มาตรา ๔)

“ความช่วยเหลือ” หมายความว่า ความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการสืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี ทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

“ประเทศผู้ร้องขอ” หมายความว่า ประเทศที่ร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้รับคำร้องขอ

“ประเทศผู้รับคำร้องขอ” หมายความว่า ประเทศที่ได้รับการขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอ

“ผู้ประสานงานกลาง” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ หรือขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่งาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศตามคำร้องขอความช่วยเหลือที่ผู้ประสานงานกลางส่งให้ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นผู้ประสานงานกลางโดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๖ และมาตรา ๗)

(๒.๑) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอและส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

(๒.๒) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาลไทยและส่งให้ประเทศผู้รับคำร้องขอ

(๒.๓) พิจารณาและวินิจฉัยว่าควรจะให้หรือขอความช่วยเหลือหรือไม่

(๒.๔) ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศเสร็จสิ้นโดยเร็ว

(๒.๕) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒.๖) ดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การให้หรือการขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้บรรลุผล

นี้บรรลุผล

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือไว้ ดังนี้ (มาตรา ๘)

(๓.๑) ประเทศไทยอาจให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศผู้ร้องขอได้แม้ว่าไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาระหว่างกัน แต่ประเทศผู้ร้องขอต้องแสดงว่าจะให้ความช่วยเหลือในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ

(๓.๒) การกระทำซึ่งเป็นมูลกรณีของความช่วยเหลือนั้นเป็นความผิดที่มีโทษฐานใดฐานหนึ่งตามกฎหมายไทย เว้นแต่เป็นกรณีในประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอมีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาต่อกันและข้อความในสนธิสัญญาระบุไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๓.๓) ประเทศไทยอาจปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือ หากคำร้องขอนั้นกระทบกระเทือนอธิปไตย ความมั่นคง หรือสาธารณประโยชน์ที่สำคัญอื่น ๆ ของประเทศไทย หรือเกี่ยวเนื่องกับความผิดทางการเมือง

(๓.๔) การให้ความช่วยเหลือต้องไม่เกี่ยวเนื่องกับความผิดทางทหาร

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕
- ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทาง
อาญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราช
กิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบและประกาศอื่นในส่วนที่
บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้
พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความช่วยเหลือ” หมายความว่า ความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการ
สืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี ริบทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

“ประเทศผู้ร้องขอ” หมายความว่า ประเทศที่ร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้
รับคำร้องขอ

“ประเทศผู้รับคำร้องขอ” หมายความว่า ประเทศที่ได้รับการขอความช่วยเหลือจาก
ประเทศผู้ร้องขอ

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๔๐/หน้า ๒๗/๗ เมษายน ๒๕๓๕

“ผู้ประสานงานกลาง” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ หรือขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศตามคำร้องขอความช่วยเหลือที่ผู้ประสานงานกลางส่งให้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ผู้ประสานงานกลาง

มาตรา ๖ ให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นผู้ประสานงานกลาง

มาตรา ๗ ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอและส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ
- (๒) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาลไทยและส่งให้ประเทศผู้ร้องขอ
- (๓) พิจารณาและวินิจฉัยว่าควรจะให้หรือขอความช่วยเหลือหรือไม่
- (๔) ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศเสร็จสิ้นโดยเร็ว
- (๕) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) ดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การให้หรือการขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้บรรลุผล

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินสี่คน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ข้าราชการอัยการคนหนึ่งตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งเป็นเลขานุการ เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาและวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลาง ในการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศและการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่อาจมีผลกระทบกระเทือนอธิปไตยความมั่นคง ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือเกี่ยวเนื่องกับความผิดทางการเมือง หรือความผิดทางทหาร

เมื่อมีการขอความช่วยเหลือตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๓๖ และผู้ประสานงานกลางได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑ แล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการโดยทันทีเพื่อพิจารณาให้ความเห็น เว้นแต่คณะกรรมการจะมีมติกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คณะกรรมการมีความเห็นไม่ตรงกับคำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลาง ให้ผู้ประสานงานกลางเสนอความเห็นและคำวินิจฉัยดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๓๘ วรรคสอง แล้วแต่กรณี

หมวด ๒

การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๙ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศไทยอาจให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศผู้ร้องขอได้แม้ว่าไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาระหว่างกัน แต่ประเทศผู้ร้องขอต้องแสดงว่าจะให้ความช่วยเหลือในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ

(๒) การกระทำซึ่งเป็นมูลกรณีของความช่วยเหลือนั้นเป็นความผิดที่มีโทษฐานใดฐานหนึ่งตามกฎหมายไทย เว้นแต่เป็นกรณีที่ประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอมิสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาต่อกันและข้อความในสนธิสัญญาระบุไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๓) ประเทศไทยอาจปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือ หากคำร้องขอนั้นกระทบกระเทือนอธิปไตย ความมั่นคง หรือสาธารณประโยชน์ที่สำคัญอื่น ๆ ของประเทศไทย หรือเกี่ยวเนื่องกับความผิดทางการเมือง

(๔) การให้ความช่วยเหลือต้องไม่เกี่ยวเนื่องกับความผิดทางทหาร

มาตรา ๑๐ ประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยหากประสงค์จะขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้จากประเทศไทย ให้ทำคำร้องขอความช่วยเหลือส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง แต่สำหรับประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าวกับประเทศไทย ให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีทางการทูต

คำร้องขอความช่วยเหลือให้ทำตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

มาตรา ๑๑ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาและวินิจฉัยว่า คำร้องขอนั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ได้หรือไม่ และได้ดำเนินการตามขั้นตอนและมีเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

ถ้าคำร้องขอนั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือได้ และได้ดำเนินการตามขั้นตอนและมีเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป

ถ้าคำร้องขอนั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือได้ หรืออาจให้ความช่วยเหลือได้ภายใต้เงื่อนไขที่จำเป็นบางประการ หรือมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือมีเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้ผู้ประสานงานกลางแจ้งปฏิเสธรการให้ความช่วยเหลือพร้อมด้วยเหตุผล หรือแจ้งเงื่อนไขที่จำเป็นหรือเหตุขัดข้องให้ประเทศผู้ร้องขอทราบ

ถ้าผู้ประสานงานกลางเห็นว่ากรดำเนินการตามคำร้องขอนั้นจะเป็นการแทรกแซง การสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี หรือการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในประเทศไทย ผู้ประสานงานกลางจะเลื่อนการดำเนินการตามคำร้องขอนั้นหรือดำเนินการตามคำร้องขอนั้นโดยกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นก็ได้ แล้วแจ้งให้ประเทศผู้ร้องขอทราบ

คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือให้ถือเป็นยุติ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๒ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังนี้

(๑) คำร้องขอให้สอบปากคำพยาน จัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือสิ่งของอันเป็นพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้น คำร้องขอให้ยึดเอกสารหรือสิ่งของ และคำร้องขอให้สืบหาบุคคล ให้ส่งอธิบดีกรมตำรวจดำเนินการ

(๒) คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งเป็นการดำเนินการในศาล และคำร้องขอให้ดำเนินการริบหรือยึดทรัพย์สิน ให้ส่งอัยการพิเศษฝ่ายคดีดำเนินการ

(๓) คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยานบุคคลให้ส่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ดำเนินการ

(๔) คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งอธิบดีกรมตำรวจและอัยการพิเศษฝ่ายคดีดำเนินการ

มาตรา ๑๓ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ประสานงานกลาง ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามที่มิคำร้องขอนั้น เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้ส่งผลการดำเนินการตลอดจนเอกสารและสิ่งของที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ประสานงานกลาง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจประสบอุปสรรค หรือไม่อาจดำเนินการตามคำร้องขอนั้นได้ ให้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ประสานงานกลางทราบ

มาตรา ๑๔ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือและแจ้งผลให้ผู้ประสานงานกลางทราบแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางจัดการส่งผลการดำเนินการตลอดจนเอกสารและสิ่งของที่เกี่ยวข้องให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ

ส่วนที่ ๒

การสอบสวนและการสืบพยานหลักฐาน

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้สอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในประเทศไทยในชั้นสอบสวน ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามคำร้องขอนั้น

ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานตามคำร้องขอในวรรคหนึ่ง ในกรณีที่จำเป็นให้มีอำนาจค้นและยึดเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้แจ้งผลการดำเนินการหรือส่งมอบพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๖ ถ้าสนธิสัญญาระหว่างประเทศผู้ร้องขอกับประเทศไทยว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา กำหนดให้ต้องมีการรับรองความถูกต้องแท้จริงแห่งเอกสารอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจสั่งให้บุคคลผู้มีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารรับรองความถูกต้องแท้จริงของเอกสารนั้นตามแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาดังกล่าวหรือตามที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้สืบพยานหลักฐานในศาลไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งให้พนักงานอัยการดำเนินการตามคำร้องขอนั้น

ให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่บุคคลซึ่งจะเป็นพยานหรือบุคคลซึ่งครอบครองหรือดูแลรักษาพยานเอกสารหรือพยานวัตถุมีภูมิลำเนาหรือมีที่อยู่ในเขตศาลให้สืบพยานหลักฐานดังกล่าว และให้ศาลมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อศาลดำเนินการสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอรับบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ ๓

การจัดการและการให้เอกสารหรือข่าวสาร ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้จัดหาเอกสารหรือข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐบาลไทย ให้ผู้ประสานงานกลางแจ้งไปยังหน่วยงานที่ครอบครองเอกสารหรือข่าวสารนั้น และให้หน่วยงานดังกล่าวส่งมอบเอกสารหรือแจ้งข่าวสารนั้นแก่ผู้ประสานงานกลาง

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่เอกสารหรือข่าวสารที่ต่างประเทศร้องขอตามมาตรา ๑๘ เป็นเอกสารหรือข่าวสารที่ไม่พึงเปิดเผยต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่ครอบครองเอกสารหรือข่าวสาร

ดังกล่าวเห็นว่าจะไม่อาจเปิดเผยหรือไม่สมควรเปิดเผยเอกสารหรือข่าวสารตามคำร้องขอ หรืออาจเปิดเผยได้โดยมีเงื่อนไข ให้นำหน่วยงานดังกล่าวแจ้งเหตุขัดข้องหรือเงื่อนไขในการเปิดเผยเอกสารหรือข่าวสาร ให้ผู้ประสานงานกลางทราบ

มาตรา ๒๐ ในการจัดหาเอกสารตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารนั้นรับรองความถูกต้องแท้จริงของเอกสารดังกล่าวตามแบบและวิธีการที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด ทั้งนี้ เว้นแต่ในกรณีที่ได้มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่นก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

ส่วนที่ ๔ การจัดส่งเอกสาร

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้จัดส่งเอกสารทางกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอ และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ

หากเอกสารทางกฎหมายที่ได้รับคำร้องขอให้จัดส่งเป็นเอกสารเพื่อเรียกบุคคลไปปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่หรือศาลในประเทศผู้ร้องขอ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจัดส่งให้แก่ผู้รับล่วงหน้าพอสมควรก่อนกำหนดการปรากฏตัว

การแจ้งผลการส่งเอกสารให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด ทั้งนี้ เว้นแต่ในกรณีที่ได้มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่นก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

มาตรา ๒๒ บทบัญญัติว่าด้วยการลงโทษตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามกฎหมายของเจ้าพนักงานหรือคำสั่งของศาลมิให้นำมาใช้บังคับกับบุคคลซึ่งมิใช่คนสัญชาติของประเทศผู้ร้องขอที่ได้รับเอกสารทางกฎหมายให้ไปปรากฏตัวต่อเจ้าพนักงานหรือศาลในประเทศผู้ร้องขอ

ส่วนที่ ๕ การค้นและยึด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ค้น ยึด และส่งมอบสิ่งของ ถ้ามีเหตุที่จะออกหมายค้น หรือค้น หรือยึดสิ่งของได้ตามกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจออกหมายค้น ค้นหรือยึดสิ่งของนั้นได้

มาตรา ๒๔ การค้นและยึดสิ่งของตามมาตรา ๒๓ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจซึ่งทำการค้นและยึดสิ่งของตามคำร้องขอความช่วยเหลือจะต้องทำหนังสือรับรองการเก็บรักษาทรัพย์สิน ลักษณะและความบริบูรณ์แห่งสภาพของสิ่งของนั้น และส่งมอบสิ่งของที่ค้นและยึดได้พร้อมหนังสือรับรองนั้นให้แก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

หนังสือรับรองนั้นให้ทำตามแบบและวิธีการที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

ส่วนที่ ๖

การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเบิกความเป็นพยานในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเบิกความเป็นพยานในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย

การส่งตัวและรับตัวบุคคลตามความในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเบิกความเป็นพยานในต่างประเทศ และอยู่ภายใต้ความควบคุมของประเทศผู้ร้องขอ ให้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกคุมขังในประเทศไทย

มาตรา ๒๘ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจคุมขังบุคคลที่ถูกคุมขังซึ่งถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อเบิกความเป็นพยานตลอดเวลาที่บุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทย เมื่อบุคคลนั้นเบิกความเป็นพยานเสร็จแล้วให้แจ้งผู้ประสานงานกลางทราบ

มาตรา ๒๙ เมื่อผู้ประสานงานกลางได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งตัวบุคคลนั้นกลับไปยังประเทศผู้ร้องขอทันที

ส่วนที่ ๗

การสืบหาบุคคล

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้สืบหาตัวบุคคลซึ่งประเทศผู้ร้องขอต้องการตัวเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี หรือการดำเนินการอื่นทางอาญา โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวอยู่ในประเทศไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการสืบหาตัวบุคคลนั้น และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ

ส่วนที่ ๘

การเริ่มกระบวนการคดีทางอาญา

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศซึ่งมีอำนาจที่จะเริ่มกระบวนการคดีทางอาญาคดีใดคดีหนึ่งแต่ประสงค์จะให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญาคดีนั้นในประเทศไทย และคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลไทย ให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาว่าสมควรจะเริ่มดำเนินการกระบวนการคดีทางอาญาตามคำร้องขอหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ

ส่วนที่ ๙

การริบหรือยึดทรัพย์สิน

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ดำเนินการริบหรือยึดทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลพิพากษาริบหรือมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินนั้น

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากจำเป็นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้

มาตรา ๓๓ ศาลจะพิพากษาให้ริบทรัพย์สินตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศก็ได้ เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลต่างประเทศให้ริบทรัพย์สินนั้นและทรัพย์สินนั้นอาจถูกริบได้ตามกฎหมายไทย

ในกรณีที่ศาลต่างประเทศมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินก่อนมีคำพิพากษาหรือมีคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สินแล้วแต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด และทรัพย์สินนั้นอาจถูกยึดได้ตามกฎหมายไทย ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก็ได้

การริบหรือยึดทรัพย์สินตามมาตรา นี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการริบหรือยึดทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรก็ตาม

มาตรา ๓๔ การสอบสวน การยื่นคำร้อง การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่งเกี่ยวกับการริบหรือยึดทรัพย์สินนั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ ทรัพย์สินที่ศาลพิพากษาให้ริบตามความในส่วนนี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้

ส่วนที่ ๑๐
วิธีขอความช่วยเหลือ

มาตรา ๓๖ หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้
เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง

มาตรา ๓๗ คำขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศและเอกสารทั้งปวงที่จะส่งไป ให้
ทำตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาว่าสมควรจะขอความช่วยเหลือจาก
ต่างประเทศหรือไม่ โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ รายละเอียด ข้อเท็จจริง และเอกสารประกอบ แล้ว
แจ้งให้หน่วยงานผู้ขอทราบ

คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือให้ถือเป็นยุติ เว้น
แต่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๙ หน่วยงานผู้ขอต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อประเทศผู้
รับคำร้องขอในการใช้ข่าวสารหรือพยานหลักฐานตามวัตถุประสงค์ที่ระบุในคำขอ

หน่วยงานผู้ขอต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อประเทศผู้รับคำร้องขอ
ในการรักษาความลับของข่าวสารหรือพยานหลักฐานที่ขอรับความช่วยเหลือ เว้นแต่ข่าวสารหรือ
พยานหลักฐานนั้นจำเป็นต่อการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยอันเป็นผลจากการสืบสวน การสอบสวน การ
ฟ้องคดี หรือการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาที่ระบุไว้ในคำขอ

มาตรา ๔๐ บุคคลที่เข้ามาเบิกความเป็นพยานหรือให้ปากคำในประเทศไทยตาม
พระราชบัญญัตินี้ จะไม่ถูกส่งหมายเพื่อดำเนินคดีใด ๆ หรือถูกคุมขังหรือถูกจำกัดเสรีภาพ โดยเหตุ
จากการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนบุคคลนั้นออกจากประเทศผู้รับคำร้องขอ

สิทธิในวรรคหนึ่งสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นมีโอกาสที่จะออกจากประเทศไทยภายใน
ระยะเวลาสิบห้าวันหลังจากที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานผู้ร้องขอแล้วว่าไม่จำเป็นต้องอยู่ในประเทศไทย
ต่อไปอีก แต่ยังคงอยู่ในประเทศไทยต่อไป หรือบุคคลนั้นได้กลับเข้ามาโดยสมัครใจหลังจากที่ได้ ออก
จากประเทศไทยแล้ว

มาตรา ๔๑ (ใช้บังคับมิได้)^๖

(คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ วินิจฉัยว่า
พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๙ และ
มาตรา ๔๐ (๒) (๓) (๔) (๗) จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖)

^๖ บรรดาพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐาน
และเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย

หมวด ๓
ค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๒ บรรดาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ และการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการประกอบ
อาชญากรรมมีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายในดินแดนของหลายประเทศ และกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญาของแต่ละประเทศโดยลำพังไม่อาจป้องกันและปราบปรามได้อย่างเด็ดขาด การ
ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ สมควร
กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เพื่อ
ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ^๓

ปัทมา/แก้ไข

วศิน/ตรวจ

๕ มีนาคม ๒๕๕๓

ปณตกร/เพิ่มเติม

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖

^๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๒๘ ก/หน้า ๒๐/๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑๓)

ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ ๙๙๓๙
วันที่ ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๘
เวลา ๑๑.๕๖ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/ ๓๔๑๕๗

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๕๓๓/๕๘ วันที่ ๓๐ ก.ย. ๕๘
เวลา ๑๓.๕๐ ส่ง พร.ม.
สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗ (อติสา)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๕๓๓ / ๒๕๕๘
วันที่ ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๘
เวลา ๑๕.๑๕ น.

สำนักการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา
พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการสูงสุดร่วมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)
- (๓) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาลแม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)
- (๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)
- (๕) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการค้น อาัยัด หรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อาัยัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และเพิ่มมาตรา ๒๓/๑)
- (๖) แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังให้ครอบครัวคุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)
- (๗) กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๒๔/๑)

- (๘) แก้ไขเพิ่มเติมการรับหรือยึดทรัพย์สินให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และเพิ่มมาตรา ๓๕/๑)
- (๙) กำหนดกรณีให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิต และผลของการรับรองดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๓๕/๒)
- (๑๐) กำหนดให้การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

เหตุผล

โดยที่อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเป็นผู้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามกฎหมายดังกล่าว สมควรกำหนดเพิ่มให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน และบทบัญญัติบางประการในกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ยังไม่สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้ประสานงานกลางไม่สามารถส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศไปให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอได้ และผู้ประสานงานกลางไม่มีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาล หากประเทศนั้นยังมีได้ ร้องขอ อันทำให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างจำกัด กระบวนการค้นหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมพยานหลักฐานและเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถ ป้องกันการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ นอกจากนี้ การบัญญัติให้มีการ เจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตถือเป็นกลไกในการร้องขอความช่วยเหลือ ในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทย แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ อีกทั้งการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง ยังไม่ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขัง เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงาน การรับ หรือยึดทรัพย์สินยังไม่ครอบคลุมถึงการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลต่างประเทศ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง
ประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและอัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
รวมทั้งให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง และอัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ
เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่
เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เพื่อดำเนินการต่อไป

(๑) คำร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือจัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือทรัพย์สินอันเป็น
พยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้น คำร้องขอให้
สืบหาบุคคล และคำร้องขอให้อายัดหรือยึดเอกสารหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวม
พยานหลักฐาน ให้ส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(๒) คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุซึ่งเป็นการดำเนินการ
ในศาล คำร้องขอให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ขั้นสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับ
บุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน และคำร้องขอให้อายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน หรือบังคับชำระเงิน
แทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ ให้ส่งพนักงานอัยการ

(๓) คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อสืบพยานบุคคล ให้ส่งอธิบดี
กรมราชทัณฑ์

(๔) คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งพนักงานอัยการ

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจาก
ต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
คำร้องขอนั้นก็ได้”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๒
การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๑๔/๑ ในกรณีจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร ผู้ประสานงานกลางอาจส่งข้อมูล
เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน
การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีได้แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้
ทั้งนี้ การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดี
ในประเทศไทย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือ
ระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อสืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยาน
รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ
เพื่อดำเนินการต่อไป”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๕ การค้ำและยึด และมาตรา ๒๓ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๕
การค้ำ อายัด หรือยึด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ค้ำ อายัด ยึด และส่งมอบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ถ้ามีเหตุที่จะออกคำสั่งหรือหมายให้ค้ำ อายัด หรือยึดทรัพย์สินได้ตามกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกคำสั่ง หรือหมายให้ค้ำ อายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้นได้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๒๓/๑ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินใดเพื่อประโยชน์ขั้นสูงสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงิน แทนการริบทรัพย์สินและเป็นกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่ง อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น

ให้ศาลพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่า คดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้น ให้พ้นจากการ ริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์ หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้

ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดตามวรรคสอง อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น หากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำการอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่งและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอ ย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการออกคำสั่งหรือหมายให้ค้น อายัด หรือยึด และการค้น อายัด หรือยึดตามความในส่วนนี้ด้วยโดยอนุโลม และให้ดำเนินการได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรก็ตาม”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๖ การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน และมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือแห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๖

การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย

การส่งตัวและรับตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกส่งตัวไปเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในต่างประเทศและอยู่ภายใต้ความควบคุมของประเทศผู้ร้องขอให้ถือว่าเป็นระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกคุมขังในประเทศไทย

มาตรา ๒๘ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีอำนาจคุมขังบุคคลซึ่งถูกคุมขังที่ถูกส่งตัวมาจากต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลตลอดเวลาที่บุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทย เมื่อบุคคลนั้นช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานหรือในชั้นศาลเสร็จแล้ว ให้แจ้งผู้ประสานงานกลางทราบ”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ ในส่วนที่ ๖ การโอนบุคคล ซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือ และการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๒๙/๑ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้บุคคล ซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือ ในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ หากผู้ประสานงานกลางเห็นว่า เป็นกรณีที่อาจให้ความช่วยเหลือได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่าน ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งเดินทางผ่านประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผู้ประสานงานกลาง กำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากบุคคลนั้นมีได้เดินทางต่อไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สาม ให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นเดินทางกลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นออกเดินทางมาในครั้งแรก ให้ประเทศผู้ร้องขอรับผิดชอบการควบคุมตัวบุคคลตามวรรคหนึ่งในระหว่างเดินทาง ผ่านประเทศไทย ทั้งนี้ เว้นแต่ประเทศผู้ร้องขอและผู้ประสานงานกลางตกลงกันเป็นอย่างอื่น”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกชื่อส่วนที่ ๙ การริบหรือยึดทรัพย์สิน และมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๙

การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัด หรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใด ให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อน

ให้ศาลพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และคดีมีเหตุ อันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลง จนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัด หรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อนได้

ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดหรือบุคคลซึ่งถูกอายัด หรือยึดทรัพย์สินตามวรรคสอง อาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น หากความปรากฏ

แก่ศาลว่าผู้นั้นมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง และมีได้กระทำการอันเป็นเหตุตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอ ย่อมไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นใหม่

มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากจำเป็น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้

เมื่อได้รับคำขอ ให้ศาลหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว หากศาลเห็นว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น ศาลต่างประเทศได้ให้โอกาสแก่จำเลย ผู้ต้องหา และผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินในการพิสูจน์สิทธิของตน ให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

มาตรา ๓๔ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศตามส่วนนี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร และให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดก่อนที่ผู้นั้นจะถึงแก่ความตาย

มาตรา ๓๕ การสอบสวน การยื่นคำขอ การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่งเกี่ยวกับการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษานั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕/๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามความในส่วนนี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ

ทรัพย์สินที่รับหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการรับทรัพย์สินอันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการเกี่ยวกับการรับหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการรับทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

ดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินตามวรรคสองที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๕/๒ ในส่วนที่ ๑๐ วิธีการขอความช่วยเหลือ ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๓๕/๒ ในกรณีที่ประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ และรัฐบาลจำเป็นต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตก็ให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองดังกล่าวได้ ในกรณีนี้หากศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตให้รัฐบาลดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้มีการบังคับตามคำพิพากษาโดยวิธีจำคุกตลอดชีวิตแทนการประหารชีวิต ทั้งนี้ ห้ามมิให้บุคคลนั้นได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เว้นแต่เป็นการพระราชทานอภัยโทษ”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเป็นผู้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามกฎหมายดังกล่าวสมควรกำหนดเพิ่มให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน และบทบัญญัติบางประการในกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญายังไม่สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาในปัจจุบัน กล่าวคือผู้ประสานงานกลางไม่สามารถส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศไปให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอได้และผู้ประสานงานกลางไม่มีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาล หากประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอ อันทำให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างจำกัด กระบวนการค้นหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานและเพื่อประโยชน์ขั้นที่สุดในการริบทรัพย์สินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้นอกจากนี้ การบัญญัติให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตถือเป็นกลไกในการร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ อีกทั้งการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังยังไม่ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงาน การริบหรือยึดทรัพย์สินยังไม่ครอบคลุมถึงการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน เนื่องจากอัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางเป็นผู้มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามพระราชบัญญัตินี้ และบัญญัติถึงอำนาจในการออกกระเปียบหรือประกาศซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้ให้ครบถ้วน

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยกรณีคำร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือจัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือทรัพย์สินอันเป็นพยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้นคำร้องขอให้สืบหาบุคคล และคำร้องขอให้อายัดหรือยึดเอกสารหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ผู้ประสานงานกลางส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนคำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญาให้ผู้ประสานงานกลางส่งพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อความเป็นเอกภาพในการเริ่มกระบวนการคดีทางอาญา นอกจากนี้ ได้กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องขอนั้นด้วยเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปด้วยความคล่องตัวยิ่งขึ้น

๒.๓ กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีดุลพินิจที่จะส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดี แม้ประเทศนั้นยังมีได้ร้องขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ หากผู้ประสานงานกลางเห็นว่าการส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นกรณีที่จำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในการต่อต้านการกระทำความผิดสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระทำความผิดฐานทุจริต อาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม การส่งข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีหรือการพิจารณาคดีในประเทศไทย

๒.๔ แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป โดยพนักงานอัยการไม่ต้องยื่นคำร้องขอรับบันทึกคำเบิกความของพยาน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นต่อศาลอีกเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่ ๕ ให้ครอบคลุมถึงการอายัดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพิ่มมาตรการในการอายัดหรือยึดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ขั้นสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินดังกล่าวโดยศาลต่างประเทศซึ่งไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้น และกำหนดให้ศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน หากเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้นให้พ้นจากการริบทรัพย์สิน หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดอาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น และหากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอและมีได้กระทำการอันเป็นเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้นให้พ้นจากการริบทรัพย์สิน หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินนั้นไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การริบทรัพย์สินนั้นไม่เป็นผล ให้ศาลสั่ง

ยกเลิกคำสั่งนั้นเสียและในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่นอกจากนี้ ได้กำหนดให้การค้น อายัด หรือยึดในกรณีนี้สามารถกระทำได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น อายัด หรือยึดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ทั้งนี้ เพื่อให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างกว้างขวาง

๒.๖ แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลที่ถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล

๒.๗ เพิ่มมาตรการให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ โดยหากผู้ประสานงานกลางเห็นว่า เป็นกรณีที่อาจให้ความช่วยเหลือได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่าน ในการนี้ บุคคลนั้นต้องเดินทางผ่านประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วบุคคลนั้นยังมีได้เดินทางต่อไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สาม ให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นเดินทางกลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นออกเดินทางมาในตอนแรก และในระหว่างเดินทางผ่านประเทศไทย ให้ประเทศผู้ร้องขอรับผิดชอบการควบคุมตัวบุคคลนั้น เว้นแต่ประเทศผู้ร้องขอและผู้ประสานงานกลางตกลงกันเป็นอย่างอื่น

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่ ๔ การริบหรือยึดทรัพย์สิน ให้ครอบคลุมการอายัดทรัพย์สินและการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ โดยแยกออกเป็น ๒ กรณี คือ

(๑) กรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบหรือยึดทรัพย์สินตามคำสั่งก่อนมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรือให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาที่ยังไม่ถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ

ในกรณีนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อน และให้ศาลพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นการด่วน ถ้าศาลพิจารณาแล้วเป็นที่พอใจจากคำแถลงของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่าศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และคดีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ก่อนได้ แต่ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดหรือบุคคลซึ่งถูกอายัดหรือยึดทรัพย์สินอาจยื่นคำขอโดยพลันเพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้น โดยหากความปรากฏแก่ศาลว่าผู้นั้นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำอันเป็นเหตุให้ต่างประเทศมีคำร้องขอและมีได้กระทำการที่เป็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการจำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินให้พ้นจากการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หรืออาจมีการทำให้ทรัพย์สินไร้ประโยชน์หรือเสื่อมมูลค่าลงจนอาจทำให้การบังคับการตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไม่เป็นผล ให้ศาลสั่งยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย

และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือยกเลิกคำสั่งอายัดหรือยึดที่ได้ออกตามคำขอไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะเสนอคำขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินนั้นใหม่

(๒) กรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ริบทรัพย์สินหรือบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศ

ในกรณีนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น โดยในการดำเนินการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจะสอบสวนเองหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้ เมื่อศาลได้รับคำขอแล้ว ให้ศาลดำเนินการกระบวนการพิจารณาโดยหมายเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว หากศาลเห็นว่า ศาลต่างประเทศมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และในการดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีนั้น ศาลต่างประเทศได้ให้โอกาสแก่จำเลยผู้ต้องหา และผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของทรัพย์สินในการพิสูจน์สิทธิของตน ให้ศาลมีคำพิพากษาริบทรัพย์สินหรือให้บุคคลนั้นชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น

ทั้งนี้ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศทั้งสองกรณีนี้ ให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการทำให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของกองมรดกสมควรกำหนดให้ศาลพิพากษาริบทรัพย์สินหรือบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นถึงที่สุดก่อนที่ผู้นั้นจะถึงแก่ความตาย

การสอบสวน การยื่นคำขอ การพิจารณา การพิพากษา และการมีคำสั่งเกี่ยวกับการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษานั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการริบทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๙ สำหรับทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาริบและเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลต่างประเทศนั้น ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ เว้นแต่กรณีที่ให้มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น แต่หากมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ โดยทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินอันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการเกี่ยวกับการริบ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือ

ให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ เว้นแต่กรณีที่ได้มีสนธิสัญญากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น ส่วนดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

๒.๑๐ กำหนดให้ในกรณีที่ประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือในความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ ถ้ารัฐบาลจำเป็นต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตก็ให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองดังกล่าวได้ ในกรณีนี้หากศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตให้รัฐบาลดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้มีการบังคับตามคำพิพากษาโดยวิธีจำคุกตลอดชีวิตแทนการประหารชีวิต โดยห้ามลดหย่อนผ่อนโทษไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เว้นแต่การพระราชทานอภัยโทษ

๒.๑๑ กำหนดให้การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)